

Pavadinimas: Kaip elektromobiliai pakeis elektros paklausą?

Kontekstas: Šiomis dienomis vis labiau siekiama mažinti oro taršą, todėl sparčiai populiarėja tobulėjanti technologija - elektromobiliai, tai automobilai varomi elektros energija, bei hibridiniai automobiliai, varomi skirtingo tipo kuru ar energija. Jau 2025m. Norvegija pirmoji planuoja parduoti būtent tik tokius automobilius, o paskui Norvegiją seks Indija, Prancūzija, Didžioji Britanija ir kitos šalys. 2050m. norima, kad visos mašinos kelyje važinėtų minimaliai arba visiškai neteršdamos gamtos bei oro. Didėjanti elektromobilių paklausa padeda mažinti užterštumą, tačiau sukelia problemas elektros rinkoje.

Pagrindiniai klausimai:

- Kaip pasikeis elektromobilių paklausa?
- Kaip pasikeis elektros naudojamos transporto sektoriuje paklausa?

Svarbos argumentas: Elektromobilių kiekiui keičiantis, tuo pat metu keičiasi ir elektros paklausa transporto sektoriuje. Jeigu elektromobilių kiekis didėja, elektros poreikis taip pat didėja, dėl to gali plisti elektros gamyba namuose naudojant saulės kolektorius, kisti elektros kainos ir atsirasti būtinybė pagaminti daugiau elektros kuo mažiau teršiant aplinką.

Duomenys:

- Eurostat: "nrg_cb_e"/ duomenis naudosiu prognozuoti, kaip keisis elektros paklausa.
- European Environment Agency (EEA): https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/daviz/new-electric-vehicles-in-eu-28-1#tab-chart_2 /duomenis naudosiu prognozuoti, koks bus elektromobilių kiekis ateityje.

Preliminarūs rezultatai: Atlirkus duomenų analizę paaškėja, jog elektromobilių paklausa sparčiai auga, dėl to elektros paklausa taip pat didės. Dėl šių veiksnių keisis elektros kaina, bus gaminama daugiau elektros bei žmonės, siekdami mažiau mokėti už elektrą, pradės naudoti saulės kolektorius.

Literatūra:

1. @article{hawkins2013comparative,
title={Comparative environmental life cycle assessment of conventional and electric vehicles},
author={Hawkins, Troy R and Singh, Bhawna and Majeau-Bettez, Guillaume and Strømmann, Anders Hammer},
journal={Journal of Industrial Ecology},
volume={17},
number={1},
pages={53–64},
year={2013},
publisher={Wiley Online Library}
}

*Apašoma elektromobilių teikiama nauda ir kaip nuo elektros gamybos priklauso, kur jie turėtų būti integruojami labiau

2. @article{moon2018forecasting,
title={Forecasting electricity demand of electric vehicles by analyzing consumers' charging patterns},
author={Moon, HyungBin and Park, Stephen Youngjun and Jeong, Changhyun and Lee, Jongsu},
journal={Transportation Research Part D: Transport and Environment},
volume={62},
pages={64--79},
year={2018},
publisher={Elsevier}
}

*Pateikiami vartotojų poreikiai mašinoms ir patogiausias krovimo laikas, tai padeda nuspėti, kokių metu bus daugiausia kraunantčių, ir pasiūlomi sprendimo būdai, kad viskas veiktu efektyviai

3. @inproceedings{grushevenko2016long,
title={Long-term impact of technological development on European road transportation sector's fuel mix: Focus on electric vehicles},
author={Grushevenko, Ekaterina V and Grushevenko, Dmitry A and Kulagin, Vyacheslav A},
booktitle={2016 Electric Power Quality and Supply Reliability (PQ)},
pages={165--170},
year={2016},
organization={IEEE}
}

*Apašomi numatomi pokyčiai transporto sektoriuje ir elektros svarba šiame sektoriuje

4. @article{chan2002state,
title={The state of the art of electric and hybrid vehicles},
author={Chan, CC and others},
journal={Proceedings of the IEEE},
volume={90},
number={2},
pages={247--275},
year={2002}
}

*Apašomi elektromobiliai praeityje, dabar ir jų pokyčiai ateityje, jų aktualumas

5. @article{bobinaite2012elektros,
    title={ELEKTROS ENERGIJOS RINKOS KAINOS SAVYBI{\k{U}}},
    TYRIMAS: LIETUVOS ATVEJIS.},
    author={Bobinait{\k{e}}, Viktorija and Juozapavi{\v{c}}ien{\k{e}}, Aldona},
    journal={Business: Theory \& Practice},
    volume={13},
    number={2},
    year={2012}
}
- *Aprašoma nuo ko priklauso elektros kainos ir kaip jos keičiasi

Planuojamos turinys:

1. Įvadas
  - Elektromobilių aktualumas
2. Elektromobiliai
  - Elektromobilių rūšys
  - Elektromobilių paklausa ateityje
3. Pokytis elektros rinkoje
  - Kaip pasikeis elektros paklausa transporto sektoriuje?
  - Elektros paklausos pasikeitimo pasekmės
4. Išvados
  - Padaromos išvados iš teorinės dalies ir skaičiavimų

RAŠTO DARBO PLANAS

1. Pavadinimas:

„Suaugusijų mokymosi problema Lietuvoje: ar nuolatinis kompetencijų kėlimas galėtų pagerinti Lietuvos ekonomiką?“

2. Kontekstas:

Kaip teigia Europos Komisijos 2018 m. ataskaita apie Europos Sąjungos rekomendacijų įgyvendinimą, suaugusijų mokymosi problema Lietuvoje yra vystoma, tačiau nepakankmaai efektyviai, jog pokyčiai atsispindėtų visuomenės gyvenime. Taigi būtina ižvelgti ir aptarti suaugusijų mokymosi tendencijas Lietuvoje, pastebėjus trūkumus, rasti spredimo būdus, ir kai kompetencijų kėlimas taps kasdieninis reiškinys kiekvieno dirbančio asmens gyvenime, tuomet būtų galima kalbėti ir apie suaugusijų mokymosi sasaja su augančia Lietuvos ekonomika bei gerėjančiu socialiniu gyvenimu.

3. Pagrindiniai rašto darbo klausimai:

3.1.Kaip apibrėžiamas suaugusijų mokymasis?

Suaugusijų mokymasis – tai įvairiausia tiek bendrojo, tiek profesinio formaliojo, neformaliojo ir savaiminio mokymosi veikla, kurios imasi suaugusieji baigę pirminio švietimo ir mokymo pakopą. Suaugusijų mokymasis gali būti susijęs su darbu (dabartiniu arba būsimu), asmeniniu tobulinimusi, gyvenimo įgūdžių įgijimu (pvz., kaip užpildyti mokesčių formą, atpažinti melagingas naujienas arba kodėl svarbu dalyvauti rinkimuose), suaugusieji gali mokytis savo malonumui arba dėl kelių iš nurodytų priežasčių. Siekiant integruotis į Europos Sąjungą bei pasiekti aukštą šios bendrijos pragyvenimo lygi, vienas svarbiausių klausimų Lietuvoje yra suaugusijų mokymosi problemos iškėlimas. Ši problema yra suk konkretizuota visam Europos regionui strategijoje „Europa 2020“ bei Lietuvos valstybės pažangos strategijoje „Lietuva 2030“, kurioje Europos Sąjungos ir Lietuvos įsipareigoja suaugusijų švietimui:

- Kurti darnias mokymosi visą gyvenimą sistemas;
- Užtikrinti lengvesnį perėjimą iš vieno švietimo lygmens į kitą;
- Didinti suaugusijų mokymosi prieinamumą ir galimybų mokytis įvairovę;
- Gerinti suaugusijų švietimo kokybę;
- Skatinti visuomenės pilietiškumą;
- Formuoti teigiamas suaugusijų nuostatas apie mokymosi visą gyvenimą svarbą ir naudą;
- Plėtoti įvairiais būdais igytų kompetencijų pripažinimą.

(<https://ec.europa.eu/epale/sites/epale/files/2016-epale-lt-00011.pdf> ,
https://www.kpmpc.lt/kpmpc/wp-content/uploads/2014/01/9_Suaugusi%C5%B3j%C5%B3_mokymasis-Lietuvoje-apreptis-poreikiai-pasiula.pdf, https://ec.europa.eu/education/policies/eu-policy-in-the-field-of-adult-learning_lt)

3.2.Suaugusiųjų mokymosis tikslai

Organizuojant suaugusiųjų mokymąsi remiamasi vienu svarbiausiu švietimo siekių – padėti asmeniui ir visuomenei atsakyti į esminius dabarties iššūkius, padėti kuo plačiau pasinaudoti atsiveriančiomis naujomis galimybėmis. Be to, didelis dėmesys skiriamas švietimo prieinamumui ir kokybei bei pastangoms sudaryti palankias sąlygas įgyti reikalingą teorinių žinių ir praktinių gebėjimų esamai kvalifikacijai ar kompetencijai tobulinti, padėti tenkinti suaugusiųjų mokymo(si) poreikius. Siekiant įgyvendinti šiuos suaugusiųjų mokymo tikslus turi būti ieškoma efektyvių, lanksčių, kiekvienam prieinamų mokymosi visą gyvenimą formų. Tad, svarbu sudaryti tinkamas mokymosi galimybes, kurios atsilieptų į besimokančiųjų poreikius.

3.3.Mokymosi visą gyvenimą Lietuvoje galimybės:

- EPALE (Europos suaugusiųjų mokymosi elektroninė platforma)
- SMIS (Suaugusiųjų mokymosi elektroninė sistema)
- UDC (universalieji daugiafunkciniai centrai)
- TAU (trečiojo amžiaus universitetas)
- Aukštostios mokyklos (46 aukštostios mokyklos, iš jų 19 privačios aukštostios mokyklos)
- Profesinio mokymo įstaigos (90 profesinių mokymo įstaigų, iš jų 12 privačios)
- Bibliotekos, archyvai, ktos kultūros įstaigos

(<https://ec.europa.eu/epale/sites/epale/files/2016-epale-lt-00011.pdf>)

3.4.Europos komisijos suaugusiųjų mokymosi Lietuvoje vertinimas ir progresas

- Europos komisijos vertinimas 2018m. „Šalis padarė nedidelę pažangą gerindama švietimo ir mokymo sistemas, išskaitant suaugusiųjų mokymąsi, kokybę, veiksmingumą ir atitiktį darbo rinkos poreikiams.“
- Europos komisijos rekomendacijos: „Gerinti švietimo ir mokymo sistemas, išskaitant suaugusiųjų mokymąsi, kokybę, veiksmingumą ir atitiktį darbo rinkos poreikiams.“

(https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-lithuania_lt.pdf)

3.5.Suaugusiųjų mokymosi Lieuvoje ypatumai

Regionuose prasta tarpžinybinė koordinacija, nežinomas suaugusiųjų švietimo, neformalaus mokymosi poreikis, trūksta kompetetingų darbuotojų, pedagogų, švietėjų, visos pastangos skiriamos privalomos kvalifikacijos kėlimo patvirtinamam dokumentui gauti. Lietuvoje

suaugusiujų socialinius gebėjimus ir ypač aktyvią pilietiškumo idėjų sklaidą inicijuoja nevyriausybinės organizacijos. Tai vienas neformalaus, savaiminio mokymo, dažnai remiamo tarptautinių organizacijų, įvairių fondų, šaltinių. Tačiau Lietuvos valdžios institucijų dėmesys šiai problematikai yra dar per mažas. Panašų vaidmenį galėtų vaidinti ir profesinės sajungos. Tačiau jos visuomenėje veiklos organizacijos statuso netekusios, ir jų veikla Lietuvos suaugusiujų terpėje nėra rezultatyvi. Apie 30 proc. mokymo centrų regionuose mano, kad viskas yra gerai, naujovių nenusimato, jos ir nepageidaujamos. Tuo tarpu gyventojai norėtų lankytis Trečiojo amžiaus universitetą, mokytis užsienio kalbų (34,9 proc.), kompiuterinio raštingumo (30 proc.), teisės pagrindų (14,9 proc.), psichologijos (13,3 proc.), projektų rengimo (4,3 proc.)

(<https://repository.mruni.eu/bitstream/handle/007/11836/1277-2434-1-SM.pdf?sequence=1>)

3.6.Kaip būtų galima paskatinti darbuotojus kelti kompetencijas profesinėje veikloje?

Svarbiausias uždavinys turėtų būti – sužadinti piliečių domėjimąsi *Lifelong Learning* (viso gyvenimo mokymasis) konцепcija, sudaryti sąlygas (ypač regionuose) laiku gauti informaciją. Svarbiausias uždavinys – padėti suaugusiems susikurti savo mokymosi, savišvietos strategiją, suteikti galimybę mąstyti, diskutuoti, teorines žinias susieti su gyvenimškaja praktika. Organizuoti veiklą taip, kad ji skatintų nuolatinę žinių, atradimų, diskusijų, naujų patirčių, savasties suvokimo ir iprasminimo troškimą.

(<https://repository.mruni.eu/bitstream/handle/007/11836/1277-2434-1-SM.pdf?sequence=1>)

3.7.Kaip suaugusiujų mokymasis yra susijęs su ekonomika?

- Aktyvesnis suaugusiujų mokymasis gali padėti Europai įveikti ekonomikos problemas, turėti pakankamai reikiamu naujų įgūdžių įgijusių darbuotojų ir pasirūpinti, kad senėjanti jos darbo jėga išliktų produktyvi.
- Keldami savo kompetencijas suaugusieji turėtų gebeti suprasti kaip svarbu yra balsuoti bei šita tendencija išsirinkti valdžios atstovus, kurie mąsto kritiškai, o ne tik dalina politinius pažadus.
- Mokydamiesi naujų, rinkai giedžiamų, naujovių suaugusiesiams turėtų būti lengviau įsidarbinti ir taip būtų mažinamas nedarbas Lietuvoje
- Mokydamiesi visą gyvenimą žmonės didintų savo kompetencijas bei gabėtų atligli ne tik fizinių darbų emigracijoje, tačiau kurti ir savo produktą ar turėti labiau kompetetingą darbą tėvynėje, sumažėtų emigracija.

(https://ec.europa.eu/education/policies/eu-policy-in-the-field-of-adult-learning_lt)

3.8.Ar suaugusiujų mokymasis galėtų darti tiesioginę įtaką Lietuvos valstybės ekonomikos gerinimui?

Taip, tačiau suaugusiujų mokymasis neturėtų būti nauja savoka 90% suaugusiujų žmonių, reikia plėsti ne tik galimybes jiems mokytis, tačiau ir pačių poziūri į kompetencijų kelimą. Gyvenimas keičiasi, išradimai keičiasi, tad ir žinios išmoktos pries 20-30 ir daugiau metų anksčiau ar vėliau pasensta. Tad jei gebėsime išplėsti *Lifelong learning* mūsų šalyje, tai

suaugusiuju mokymasis bus tiesiogiai proporcingas Lietuvos ekonomikos augimui, nes kartu su kompetencijų augimu mažėja emigracija, nedarbas, gerėja darbo kokybė, pilietiškumo suvokimas.

4. Svarbos argumentas:

Šie klausimai apima beveik visą suaugusiuju mokymosi problemą Lietuvoje. Išanalizavus juos bus galima susidaryti įspūdį apie dabartinį visuomenės susidomėjimą kompetencijų kėlimu. Išanalizavus dabartines tendencijas, galima išsikelti problemas, kodėl suaugusiuju mokymasis yra tokis nepopularus ir ko trūksta, kad jis taptų prieinamas visiems norintiems. Kadangi norinčiujų mokytis visą gyvenimą Lietuvos visuomenėje yra mažuma, todėl išskelus šiuos klausimus būtų galima spręsti, kas įvyktų Lietuvos valstybėje, jeigu suaugusiuju mokymasis taptų artima savoka didžiajai daliai visuomenės.

5. Duomenys:

1. Lietuvos statistikos departamentas [<https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>] LSD: „Besimokantieji, palyginti su visais gyventojais“ (Planuoju susiaurinti lentelę, kad maytusi 2005, 2011, 2016 Vyrų ir moterų rezultatai)
2. Eurostatas [<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>] Eurostat: „Participation rate in education and training by age“ (planuoju susiaurinti duomenis pagal GEO, ka būtų tik Europos Sajunga ir Lietuva, amžių nustatyti nuo 25-64m.)
3. Eurostatas [<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>] Eurostat: „Search for information on learning possibilities by type of learning and age“ (planuoju susiaurinti duomenis pagal GEO, ka būtų tik Europos Sajunga ir Lietuva, amžių nustatyti nuo 25-64m., lyginti mastelio skaičius)

6. Premilinarūs rezultatai

1. Norint lygiuotis su kitomis Europos Sajungos valstybėmis, bei pasiekti ES susidomėjimo dėl mokymosi visą gyvenimą lygi Lietuva privalo ne tik plėsti mokymosi prieinamumą, tačiau ir stengtis sudominti visuomenę, įdiegti suvokimą, jog tik keldami savo kompetencijas ir domėdamiesi supančia mus aplinka, galima ne tik pagilinti senas žinias, bet ir išmokti naujų, darbus lengvinančių metodų.
2. Plėsti savo akiratį ir tobulinti asmenybę galima ne tik lankant universitetus ar profesines įstaigas, bet ir domintis teatru, kinu, knygomis, - kultūrinės veiklos néra tk pramoga, jos skatina ir asmenybės tobulėjimą, kritinį mąstymą.
3. Aukštostios mokyklos turėtų būti skatinamos sudaryti sąlygas studijuoti neįprastoms suaugusiuju grupėms – vyresnio amžiaus, žemesnės kvalifikacijos asmenims. Alternatyvūs aukštojo išsilavinimo įgijimo būdai padėtų didinti studijų prieinamumą suaugusiems asmenims.
4. Informavimo ir konsultavimo sistemos, kurios būtų prieinamos visų amžiaus grupių žmonėms, néra išpetotos, daugelis asmenų tiesiog nežino kur galėtų rasti informacijos apie viso gyvenimo mokymosi programą. Vadinas, jas reikia tobulinti ir pritaikyti pre visų amžiaus grupių žmonių, informacija turi sklisti ne tik per internetą, bet ir laikraščiuose, televizijos reklamose, lankstinukuose.

5. Nėra panaudojamos visos nuotolinio ir el. mokymosi prieinamumo galimybės, nors jos sudaro puikias sąlygas suaugusiems asmenims dalyvauti mokymuose nuotoliniu būdu.

7. Literatūra

1. Epale, Europos suaugusiųjų mokymosi elektroninė platforma > Suaugusiųjų švietimas Lietuvoje, prieiga per internetą: [<https://ec.europa.eu/epale/lt/nss/national-support-services-lithuania>]
2. Publikacija parengta MB „Idėjų pradžia“, „Suaugusiųjų mokymo(si) organizavimo ypatumai, ieškant efektyviausio sprendimo taikant ir plėtojant suaugusiųjų mokymo organizavimą“, prieiga per internetą: [<http://talpykla.elaba.lt/elaba-fedora/objects/elaba:18904808/datastreams/MAIN/content>]
3. KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS Šalies ataskaita. Lietuva 2019, prieiga per internetą: [https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-lithuania_lt.pdf]
4. ES suaugusiųjų mokymosi politika, prieiga per internetą: [https://ec.europa.eu/education/policies/eu-policy-in-the-field-of-adult-learning_lt]
5. Švietimo ir mokslo ministerija(švietimo problemos analizė): Suaugusiųjų mokymasis: kiek mokosi, ką moka, ar turi galimybių mokyti? Prieiga per internetą: [<https://ec.europa.eu/epale/sites/epale/files/2016-epale-lt-00011.pdf>]
6. Tyrimo “Suaugusiųjų mokymasis Lietuvoje: aprėptis, poreikiai ir pasiūla” ATASKAITA [https://www.kpmc.lt/kpmc/wp-content/uploads/2014/01/9_Suaugusi%C5%B3j%C5%B3_mokymasis-Lietuvoje-apreptis-poreikiai-pasiula.pdf]
7. @article{pocius2003ilgalaike,
title={Ilgalaike nedarbo problema Lietuvoje},
author={Pocius, Arūnas and Okunevičiūtė - Neverauskienė, Laima},
journal={Filosofija. Sociologija},
number={1},
pages={43--48},
year={2003}}
8. @article{vsuliakaiteneformaliojo,
title={NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲ JAVŲ MOKYMOSI SAMPRATŲ ANALIZĖ} MOKYMOSI VISŲ AGYVENIMŲ KONTEKSTE},
author={{\v{S}}uliakaitė, A and Navikienė, {\v{Z}}}}
9. @article{aleknaite2014lietuvas,
title={Lietuvos suaugusiųjų ugdymo sistemos ypatumai},
author={Aleknaitė-Bieliauskienė, Rita},
year={2014}}
10. @article{melnikova2012kokybivsko,
title={Kokybi{\v{s}}ko mokyklų ugdyvų kompetencijų ugdymo komponentų projektavimas suaugusiųjų ugdyvų vietimo paslaugų optimizavimo kontekste},
author={Melnikova, Julija},
journal={Andragogika},
number={3},
pages={82--104},
year={2012}}

8. Planuojamas turinys:

Esė:

1. Įvadas

- Kaip apibrėžiamas suaugusiųjų mokymąsis?
- Suaugusiųjų mokymosis tikslai

2. Suaugusiųjų mokymąsis Lietuvoje.

- Mokymosi visą gyvenimą Lietuvoje galimybės
- Europos komisijos suaugusiųjų mokymosi Lietuvoje vertinimas ir progresas
- Suaugusiųjų mokymosi Lieuvoje ypatumai

3. Informacijos ir konsultacijų sklaida

- Kaip būtų galima paskatinti darbuotojus kelti kompetencijas profesinėje veikloje?

4. Suaugusiųjų mokymosi ir ekonomikos ryšys

- Kaip suaugusiųjų mokymąsis yra susijęs su ekonomika?
- Ar suaugusiųjų mokymąsis galėtų darti tiesioginę įtaką Lietuvos valstybės ekonomikos gerinimui?

5. Išvados

Fundamentinių veiksmų įtaka Vilniaus Universiteto Studentų Investicinio fondo vertybinių popierių portfelio formavimui.

Kontekstas

Net ir 2019 metais Lietuvoje finansinis raštingumas išlieka opačiai visuomenės problema. Finansinis raštingumas apima ne tik žinias apie finansus ar su finansais susijusias rizikas, tačiau ir šiuo žinių pritaikymą priimant veiksmingus sprendimus, kurie užtikrintų ne tik asmens, bet ir visos tautos finansinę gerovę. Lietuvos bankų asociacijos atlikto tyrimo rezultatai atskleidė, kad Lietuvoje net 22 proc. apklaustujų neatsakė nė į vieną klausimą susijusį su pensijos planavimu, o 13 proc. neatsakė į klausimus apie investavimą. Esamą situaciją pablogino ir šiaisiai metais įvykę pasikeitimai pensijų kaupimo sistemoje, kurie smarkiai sumažino šios sistemos patrauklumą. Bėgdami nuo netinkamai veikiančių pensijų fondų gyventojai pradėjo patys investuoti Baltijos regiono vertybinių popierių rinkoje, tačiau pradedantiems investuotojams tobulėti trukdo bazinių žinių stoka finansų sferoje. Sékmingam investavimui yra būtina ne tik tam tikra filosofija ar asmeninė disciplina, bet ir kruopščiai atlikta fundamentinė vertybinių popierių analizė.

Pagrindiniai klausimai

- Ar įmonės esančios sudarytame portfelyje pateisina joms keliamus lūkesčius?
- Kurias turimas pozicijas vertėtų parduoti? Kodėl? Kurias turimas pozicijas vertėtų didinti? Kodėl?

Svarbos argumentai

Atlikęs fundamentinę Vilniaus Universiteto Studentų Investicinio fondo portfelio analizę galésiu pateikti konkrečius siūlymus ne tik fondo valdybai, tačiau ir kolegialiai valdybai, kaip būtų galima optimizuoti turimą portfelį, kuriu aktyvų reiktų atsisakyti, o kurias pozicijas reiktų didinti. Kadangi siekiu karjeros investavimo srityje bei pats investuoju/spekuliuoju vertybinių popierių biržoje, tai įgytas žinias lengvai pritaikysiu praktikoje.

Duomenys

*Duomenų šaltinis: Yahoo Finance.

*Duomenų pavadinimas: APG1L.VS., SAB1L.VS., TEL1L.VS., OLF1R.RG., GRG1L.VS., OMXBBGI.VS.

*Alternatyvūs URL:

1. <https://finance.yahoo.com/quote/APG1L.VS?p=APG1L.VS&.tsrc=fin-srch>
2. <https://finance.yahoo.com/quote/SAB1L.VS?p=SAB1L.VS&.tsrc=fin-srch>
3. <https://finance.yahoo.com/quote/TEL1L.VS?p=TEL1L.VS&.tsrc=fin-srch>
4. <https://finance.yahoo.com/quote/OLF1R.RG?p=OLF1R.RG&.tsrc=fin-srch>
5. <https://finance.yahoo.com/quote/GRG1L.VS?p=GRG1L.VS&.tsrc=fin-srch>
6. <https://finance.yahoo.com/quote/%5EOMXBBGI/>

*Metodai: Duomenys reikalingi grafikų braižymui, kurie turi būti pateikti .xts formatu. Duomenų atsišunčiavimui naudosiu „quantmod“ funkcijų paketą ir panaudojės funkciją getSymbols() atsišiūsiu reikalingų kompanijų akcijų kainas nurodytame periode. Braižydamas grafikus .xts formatu galiu pritaikyti techninės analizės indikatorius, kurie yra integravoti į candlechart() ir chartSeries() funkcijas. Duomenys bus apjungti į vieną .xts formato lentelę ir sudarytas hipotetinis investicinės portfelio, kuris remsis Vilniaus Universiteto Studentų Investicinio fondo portfeliu. Tuomet bus apskaičiuotos portfelio ir palyginamojo indekso vieneto

vertės ir nubraižytas palyginamasis grafikas. Jeigu portfelis aplenkis indeksą, tai portfelis sudarytas sėkmingai, jeigu ne, tai portfelį reiktų optimizuoti ir keisti investavimo strategiją.

*Duomenų šaltinis: NasdaqBaltic.

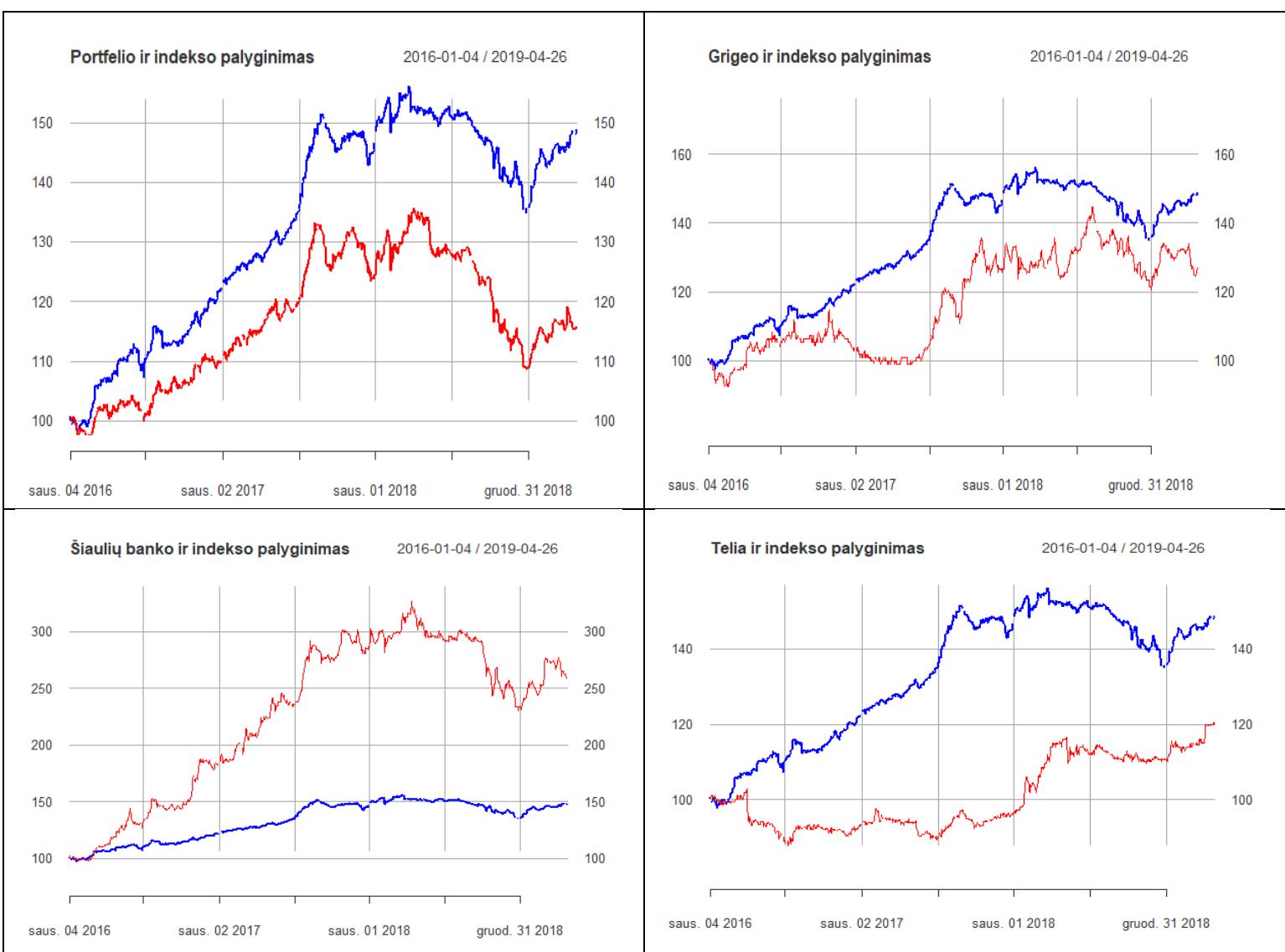
*Duomenų pavadinimas: Rodikliai.csv

*Alternatyvūs URL:

1. <https://www.nasdaqbaltic.com/market/?pg=reports&lang=lt>

*Metodai: Puslapyje pateiktos įmonių ketvirčių ir konsoliduotos metinės finansinės ataskaitos, kurios reikalingos fundamentinei analizei atlkti. Finansines ataskaitas buvo galima atsisiušti ir per „YahooFinance“, tačiau 2018 metų spalio mėnesį ši galimybė buvo panaikinta. Deja, bet finansinius rodiklius teks išrinkti rankiniu būdu ir sudaryti .csv failą, kurį galėsiu panaudoti per R. Iš išrinktų duomenų paskaičiuosiu fundamentinei analizei reikalingus rodiklius : P/E, P/B, gryno pelno pokyčius, EPS, EBITDA pokyčius ir t.t

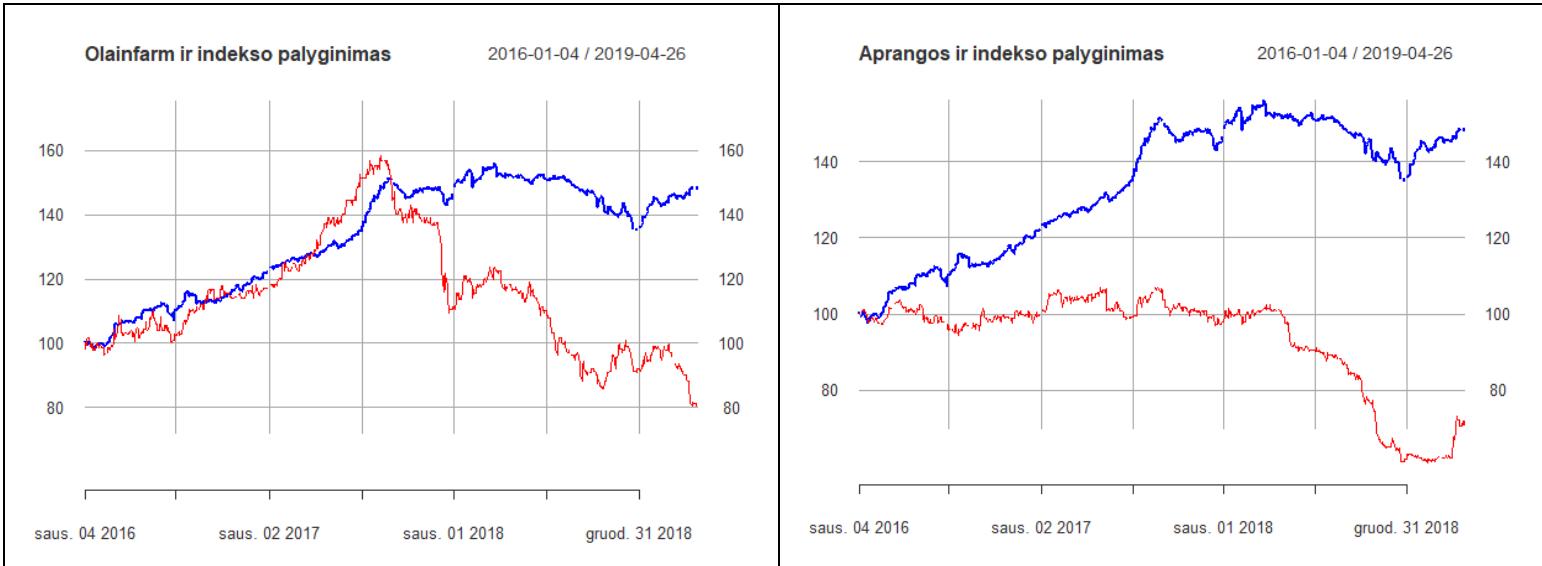
Preliminarūs rezultatai

Šaltinis: Sudaryta autoriaus. Palyginamas OMX indeksas – mėlyna spalva. Akcijos kainos indeksas – raudona spalva.

Fundamentalios analizės metodo buvo nagrinėjamos penkios įmonės, kurios ne tik patenka į Vilniaus Universiteto Studentų Investicinio fondo portfelį, bet ir yra kotiruojamos Baltijos šalių vertybinių popierių

biržoje. Atlikus tiek fundamentinę, tiek ir techninę analizę galima matyti, jog net keturios iš penkių įmonių atsilieka nuo palyginamojo indekso, todėl galime drąsiai teigti, jog investicinis portfelis yra sudarytas netinkamai. Situacija gelbėja tik tai, jog investicinis portfelis yra ganētinai diversifikuotas, todėl yra sumažinama rizika akcijų kainų kritimo atveju. Blogiausias pirkinių portfelyje yra „Apranga group“ akcijos, kurios nuo 2016 m. krito beveik 22 proc. Nors „Aprangos“ pardavimai ir išmokamų dividendų kiekis augo nuo pat 2015 m., tačiau ženkliai sumažėjusi EBITDA ir pralaimima kova tiesioginiams konkurentams („H&M“) verčia nerimauti šios įmonės ateitimi.

Šaltinis: Sudaryta autoriaus. Palyginamas indeksas – mėlyna spalva. Akcijos kainos indeksas – raudona spalva.

Kita smarkiai nuvylusi įmonė yra latvijos farmacijos milžinė „Olainfarm“. Šios įmonės veiklą galime suskirstyti į du etapus: pirmasis etapas baigėsi sulig pagrindinio akcininko ir įmonės vadovo Valerijaus Maligino mirtimi, o antrasis etapas tęsiasi iki šios dienos, ši tendenciją puikiai atspindi ir akcijos kainos grafike. Mirus įmonės vadovui kompanijos vadovybė nesugebėjo pasidalinti valdžios ir palikto turto, todėl vidiniai nesutarimai suskaldė įmonės galimybę tinkamai veikti. Atlikus fundamentinę analizę galima matyti, jog įmonės akcijos šiuo metu yra smarkiai nuvertinamos, P/E rodiklis siekia vos 11,83, nors sektoriaus vidurkis svyruoja apie 35,5. Jeigu „Olainfarm“ sugebės susitvarkyti su įmonės vadovybės problemomis, tai labai tikėtina, jog sugebės atgauti investuotojų pasitikėjimą ir akcijos kaina turėtų pradėti kilti į viršų.

Planuojamasis turinys

1. Įvadas
  - Kodėl suaktyvėjo Baltijos regiono vertybinių popierių birža po pensijų reformos.
  - Kaip reiktų atlikti fundamentinę vertybinių popierių analizę.
2. Literatūros apžvalga
  - Apžvelgiami pasirinkti literatūros šaltiniai.
3. Duomenys
  - Kaip buvo apdoroti duomenys.
4. Rezultatai
  - Gautų rezultatų aptarimas ir atsakymas į išsikeltus rašto darbo klausimus.
5. Išvados
  - Rašto darbo išvados

Literatūra

Naudojimosi priežastis: Šaltinyje pateikti pagrindiniai fundamentinės analizės rodikliai, kuriuos reikų išnagrinėti norint nustatyti įmonės finansinę būklę. Taip pat šaltinyje pateikti techninės analizės indikatorių pavyzdžiai, kurie tinka nagrinėjant akcijų grafikus.

```
@article{cibulskiene2006fundamentiniku,
    title={Fundamentinių {k{u}} ir techninių {k{u}} veiksnių {k{i}} taka vertybinių {k{u}}
popierių {k{u}} portfelio formavimui},
    author={Cibulskienė, Diana and Grigaliūnienė, Vanda Zana},
    journal={Ekonomika ir vadyba: aktualios ir perspektyvos},
    number={2},
    pages={25-34},
    year={2006}
}
```

Naudojimosi priežastis: Straipsnyje pateikta informacija, kaip galima suformuoti portfelį taip, jog būtų pasiekta didžiausia įmanoma grąža investuotojui.

```
@article{rutkauskas2006adekvavciojo,
    title={Adekvatūs įvairių investavimo portfelio anatomija ir sprendimai panaudojant imitacines
technologijas},
    author={Rutkauskas, Aleksandras Vytautas},
    journal={Ekonomika},
    volume={75},
    pages={52-76},
    year={2006}
}
```

Naudojimosi priežastis: Altmanno modelio pritaikymas pasirinktoms įmonėms.

```
@article{dzikevicius2015finansiniku,
    title={Finansinių {k{u}} savybinių {k{u}} rodiklių {k{u}}, geriausiai {k{i}} vertinančių {k{c}} ių {k{u}}
skirtinguose Lietuvos sektoriuose veikiančių {k{c}} ias {k{i}} mones, paieškos},
    author={Dzikevičius, Audrius and Jonaitienė, Brigitė},
    journal={Verslas: teorija ir praktika},
    volume={16},
    number={2},
    pages={174-184},
    year={2015}
}
```

Naudojimosi priežastis: Fundamentinės ir techninės analizės apjungimo metodika. Pirkimo ir pardavimo indikatorių panaudojimas RSI, MACD, EMA.

```
@article{lilekiene2010akciju,
    title={Akcijų {k{u}} portfelio formavimas ir valdymas fundamentalios ir techninės analizės pagrindu},
    author={Lileikiene, Angelė and Dervinienė, Aneta},
    journal={Vadyba},
    number={1},
    pages={15-24},
    year={2010}
}
```

Naudojimosi priežastis: Techninės analizės indikatorių panaudojimas: slankiojo vidurkio teorija, DOU teorija, trikampių teorija, paramos ir pasipriešinimo teorija.

```
@inproceedings{klavcok2018fundamentines,
    title={Fundamentin{\.e}s analiz{\.e}s taikymas formuojant investicin{\k{i}} portfel{\k{i}}},
    author={Kla{\v{c}}ok, Julija and Kvietkauskien{\.e}, Alina},
    booktitle={"21st CONFERENCE" BUSINESS IN XXI CENTURY'},
    year={2018}
}
```

title: "Rašto darbo proposal'as"
author: "Tomas Dzedulionis"
institute: "Vilnius University"
date: "2019-05-16"
output: html_document: toc: true df_print: paged number_sections: true pdf_document: toc: true
number_sections: true includes: in_header: header_lt_text.txt —

Rašto darbo *proposal'as*

Esés, tema: Pajamų nelygybė: formavimasis ir mažinimo metodai, planas.

Proposal dalyš

Pavadinimas

Rašto darbo pavadinimas: "*Pajamų nelygybė: formavimasis ir mažinimo metodai.*"

Kontekstas

Pajamų nelygybė - viena opiausių ir vis dar sparčiai besivystanti problema, kurios mastas kasmet didėja. 2007-2008m. finansinė krizė krito skaudžiai, iki tol sparčiai augusi Europos ir pasaulio ekonomika smuko ir dar nepasiekė prieš krizinio lygio. Remiantis World Inequality Lab pateikta 2018m. pasauline pajamų nelygybės ataskaita (*World Inequality Report 2018*), galime matyti, jog paskutiniaisiais dešimtmečiais pajamų nelygybė augo praktiškai visose šalyse, o ypač tai pastebima rytų Europos valstybėse. 1 procentas pasaulio turtingiausijų valdo 45 procentus viso pasaulio turto. Pajamų nelygybė šalyse, priklausančiose OECD (Tarptautinė ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija), siekia aukščiausią tašką per paskutinę pusę amžiaus. Nepasitenkinimas didėjančia pajamų ir socialine atskirtimi vis auga. Visuomenė stebi procesą, kurio metu vis didesnė dalis turto kaupama turtingiausijų rankose, auga skurstančiųjų skaičius, o vidurinioji klasė pamažu nyksta. Augantis žmonių nepasitenkinimas virsta ne tik aiškiai veiksmais (pvz.: geltonųjų liemenių judėjimas Prancūzijoje), tačiau taip pat sudaro salygas kilti populistinėms partijoms.

Pagrindiniai klausimai

- Kokie pagrindiniai veiksnių daro įtaką pajamų nelygybės augimui?
- Kokie ekonominiai/politiniai metodai gali padėti kovoti su pajamų nelygybe?
- Kaip matuojama/vertinama pajamų nelygybė?

Svarbos argumentas

Pajamų nelygybė - viena didžiausių problemų, kuri dar nėra išspręsta. Matant dabartinį socialinį ir politinį kontekstą, šios problemos nesprendimas gali turėti milžiniškų ekonominiai, socialiniai ir politiniai padarinių. Rašto darbu norima įvertinti pagrindinius veiksnius, skatinančius pajamų nelygybės augimą, juos apibendrinti ir analizuoti žinomus metodus, skirtus šios problemos sprendimui.

Duomenys

- Duomenų šaltinis: *World inequality database*
URL: <https://wid.world/data/>
Duomenų pavadinimas: *Pre-tax national income*
Metodai: Išgaunami duomenys, kuriuose nurodomi Europos ir pasaulio pre-tax national income procentai pagal 3 grupes: Bottom 50%, Middle 40%, Top 10%. Taip pat vėliau gali būti bandoma išgauti pvz. Gerovės valstybių (Skandinavija) national income ir lyginamos su rytų europos valstybėmis.

- Duomenų šaltinis: *EUROSTAT*
 URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database> Duomenų pavadinimas: *People at risk of poverty or social exclusion by age and sex [ilc_peps01]*
 Metodai: Lyginsime Europos valstybių žmonių prie skurdo ribos reitingą atsižvelgiant į mokesčių dydį ir pajamų nelygybę.
- Duomenų šaltinis: *EUROSTAT*
 URL: <https://stats.oecd.org/>
 Duomenų pavadinimas: *GINI, Palma ratio, Poverty rate after taxes and transfers.*
 Metodai: Lyginsime šalis pagal gini, palma ratingus, tuomet susiesime skurdo rizikos duomenis po mokesčių su duomenimis apie tax-to-gdp ratio.
- Duomenų šaltinis: *EUROSTAT*
 URL: <https://data.oecd.org/tax/tax-revenue.htm> Duomenų pavadinimas: *Tax revenue* Metodas: Panau-dojamas susiejant su duomenimis nurodytais aukščiau.
- Duomenų šaltinis: *SWIID (Standardized World Income Inequality Database)* Tik susiradau dar šią duombazę, todėl bandau gaut tvarkingus duomenis, jei viskas ok, bus naudojama, nes labai patogu.
- Duomenų šaltinis: *EUROSTAT*
 URL: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_di03&lang=en Duomenų pavadinimas: *Mean and median income by age and sex - EU-SILC survey [ilc_di03]* Metodas: Pajamų lyginimas pagal lytį.

Preliminarūs rezultatai

Nėra galutinai suformuota.

Literatūra

1. European Commision, “EUROPOS SEMESTRO TEMINĖ INFORMACIJOS SUVESTINĖ NELYGYBĖS ŠALINIMAS”, prieiga per internetą:[https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_addressing-inequalities_lt.pdf]
 Iš Europos perspektyvos aprašoma pajamų nelygybės problema, kas iš to sekā ir kaip planuojama tai mažinti.
2. OECD, “Income inequality remains high in the face of weak recovery”, prieiga per internetą:[<http://www.oecd.org/social/OECD2016-Income-Inequality-Update.pdf>] OECD apžvalga apie pajamų nelygybę.
3. World inequality lab, “World inequality report 2018”, prieiga per internetą: <https://wir2018.wid.world/files/download/wir2018-summary-english.pdf> Vienas pagrindinių tyrimų šia tema, gan daug naudingos informacijos, pajamų pasiskirstymo grafikų ir tt.
4. OECD, “Reducing income inequality while boosting economic growth: Can it be done?”, prieiga per internetą:[<http://www.oecd.org/eco/labour/49421421.pdf>] Apie kovojimo su pajamų nelygybe būdus, kurie tuo pačiu boostina ekonomika.
5. BRIAN KEELEY, OECD INSIGHTS “INCOME INEQUALITY”, prieiga per internetą: [<https://espas.secure.europarl.europa.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/0115391e.pdf>] Tiesiai į dešimtuką viskas aprašyta.
6. Worldbank, “Reducing Income Inequality”, prieiga per internetą [<http://siteresources.worldbank.org/ECAEXT/Resources/publications/Making-Transition-Work-for-Everyone/chapter10.pdf>]
7. @book{dabla2015causes, title={Causes and consequences of income inequality: A global perspective}, author={Dabla-Norris, Ms Era and Kochhar, Ms Kalpana and Suphaphiphat, Mrs Nujin and Ricka, Mr Frantisek and Tsounta, Evridiki}, year={2015}, publisher={International Monetary Fund} } per scholarą rodo mokamą, todėl bibtxas iš ten, tačiau kitur yra nemokamai. Viskas neperskaityta, tačiau dalys knygutėso yra tiesiai į esės taikinį.
8. @article{zabarauskaite2012gyventojku, title={GYVENTOJŲ PAJAMŲ NELYGYBĘ EKONOMINIŲ CIKLŲ KONTEKSTE.}, author={Zabarauskaitė, Rasa and Blažienė, Inga}, journal={Business: Theory & Practice}, volume={13}, number={2}, year={2012} } Gana

naudingas darbas tiriant priežastis bei gilinantis į nelygybės esmę.

9. @article{balvovciute2019ar, title={Ar socialin{.e}s i{š}mokos ma{ž}ina gyventoj{ų} skurd{ą}? Poveikio lyginamoji analiz{.e} senosiose ir Ryt{ų} Europos {š}alyse}, author={Balvočiūtė, Rasa}, journal={Socialin{.e} teorija, empirija, politika ir praktika}, volume={18}, pages={23–45}, year={2019}} Socialinių išmokų, kaip būdo pajamų nelygybei mažinti, vertinimas.
10. @article{skuvciene2008pajamku, title={Pajam{ų} nelygyb{.e} Lietuvoje}, author={Skubienė, Daiva}, journal={Filosofija. Sociologija}, volume={19}, number={4}, pages={22–33}, year={2008}} Pajamų nelygybės apžvalga, kodėl formuojas, kaip bendrauja su gerovės valstybe, išmokomis, bei kokius padarinius kelia.
11. @phdthesis{dilius2017pajamku, title={Pajam{ų} nelygyb{.e}s poveikio ekonomikos augimui vertinimas Europos Sąjungos {š}alių grupėse}, author={Dilius, Aidas}, year={2017}, school={Siauliai University}} Nors pati disertacija kitokia tema, tačiau pajamų nelygybei skiriama gana aiškaus dėmesio, kuris trumpesnėje esėje būtų panaudojamas.
12. @article{de2017finance, title={Finance and income inequality: A review and new evidence}, author={De Haan, Jakob and Sturm, Jan-Egbert}, journal={European Journal of Political Economy}, volume={50}, pages={171–195}, year={2017}, publisher={Elsevier}} Bendrai tinka.
13. @article{roser2016income, title={Why is income inequality increasing in the developed world?}, author={Roser, Max and Cuadros, Jesus Crespo}, journal={Review of Income and Wealth}, volume={62}, number={1}, pages={1–27}, year={2016}, publisher={Wiley Online Library}} Prie veiksniių, lemiančių pajamų nelygybę.

<https://haasinstiute.berkeley.edu/six-policies-reduce-economic-inequality>

Turinys

1. Įvadas.....	1
1.1. Kontekstas.....	(?)
1.2. Svarbos argumentas.....	(?)
2. Pajamų nelygybės formavimasis.....	(?)
2.1. Istorinė seka.....	(?)
2.2. Svarbiausi veiksniai.....	(?)
2.2.1. Neoliberalizmas ir globalizmas.....	(?)
2.2.2. Politiniai ir mokesčiniai veiksniai(?)	(?)
2.2.3. Išsilavinimas ir technologijos.....	(?)
2.2.4. Socialiniai veiksniai.....	(?)
3. Pajamų nelygybės vertinimas ir matavimas.....	(?)
4. Pajamų nelygybės mažinimo metodai.....	(?)
4.1. MMA Didinimas.....	(?)
4.2. Mokesčiniai priemonės ir perskirtymas.....	(?)
4.3. Švietimas ir kompetencijų kėlimas.....	(?)
4.4. Gerovės valstybės modelis.....	(?)
5. Išvados.....	(?)

Pavadinimas: socialinės atskirties ir skurdo mažinimo pažanga Lietuvoje nuo 2015 m.

Kontekstas:

2000 m. Jungtinių Tautų Tūkstantmečio viršunių susitikime Niujorke pasaulio lyderiai priėmė Jungtinių Tautų Tūkstantmečio deklaraciją, kuri numatė vystymosi tikslus iki 2015 m. Vienas iš deklaracijos tikslų buvo iki 2015 m. perpus sumažinti gyventojų, gaunančių mažiau nei 1,25 JAV dolerių per dieną, skaičių. Nors įgyvendinti šį tikslą siekė ir Lietuvos Respublika, tačiau skurdo lygis valstybėje tik didėjo.

Nors Tūkstantmečio vystymosi tikslai padėjo mažinti skurdą visame pasaulyje, tačiau jie neturėjo vieningos įgyvendinimo programos. Todėl 2015 m. buvo sukurta nauja Darnaus vystymosi darbotvarkė, kuri numato priemones, skirtas panaikinti visų formų skurdui ir badui.

Pagrindiniai darbo klausimai:

- Kokių veiksmų Lietuvoje buvo imtasi siekiant sumažinti skurdo ir socialinės atskirties lygi?
- Kokia buvo skurdo mažinimo politikos atnešta nauda

Svarbos argumentas:

Skurdo ir socialinės atskirties prevencijos sėkmingumą lemia tai, kokių reformų tam imsis valstybė. Europos Sajungos užduotis yra padėti įgyvendinti ir finansiškai remti socialinės įtraukties ir socialinės apsaugos reformas, todėl yra svarbu žinoti, kaip šios reformos keičia Lietuvos skurdo lygi, jų veiksmingumą, kad būtų galima ieškoti alternatyvų joms nepasisekus.

Duomenys:

- People at risk of poverty or social exclusion by age and sex (Eurostat; http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_peps01&lang=en) – iš pateiktų visos Europos Sajungos šalių duomenų išsimsiu tik Lietuvos skurdo duomenis, kuriuos naudosiu grafiko brėžimui.
- Socialinės apsaugos išlaidos išmokoms (LSD; <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=f298911e-499f-4c3d-93aa-68e43009eb4a#/>) – skaičiuosiu skirtingu laikotarpių duomenų vidurkius.
- Namų ūkių gyvenamujų patalpų patogumai (LSD; <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=18e7c68a-cf00-4aa1-9ea8-82AAF635f0f1#/>) – iš pateiktų duomenų išrinksiu tik konkrečių patogumų duomenis, kurių duomenis įvairiais laikotarpiais palyginsiu.

- Socialinės rizikos šeimų skaičius metų pabaigoje (LSD; <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>) – brėšiu grafiką, kuris leis aiškiai pamatyti, kaip keitėsi Lietuvos socialinės rizikos šeimų skaičius.

Preliminarūs rezultatai:

Lietuvoje vykdomos mokesčių ir socialinės apsaugos reformos kol kas yra beveik neveiksmingos siekiant mažinti skurdo lygį šalyje.

Literatūra:

- „KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS. Šalies ataskaita. Lietuva 2019“ – remsiuosi dokumente pateikta informacija apie tai, kaip Europos komisija vertina Lietuvoje vykdomas socialinės apsaugos reformas.
- @article{vsileika2000gyventojku,
 title={Gyventojų pajamų diferenciacija ir skurdas Lietuvoje},
 author={{\v{S}}ileika, Algis and Blažienė, Inga},
 journal={Pinigų studijos},
 number={3},
 pages={32–44},
 year={2000}
 }
 - pateikiama informacija, kokia skurdo situacija buvo iki 2015 m.
- @article{lazutka2003gyventojku,
 title={Gyventojų pajamų nelygybės},
 author={Lazutka, Romas},
 journal={Filosofija. Sociologija},
 number={2},
 pages={22–29},
 year={2003}
 }
 - gyventojų pajamų nelygybės palyginimas su kai kuriomis kitomis Europos Sajungos šalimis
- @article{kondrotaite2006socialines,
 title={Socialinės rizikos veiklos Lietuvoje: atvejo studija},
 author={Kondrotaite, Gita},
 journal={Filosofija. Sociologija},
 number={4},
 pages={55–60},

- ```

year={2006},
publisher={Lietuvos moksl{\k{u}} akademijos leidykla}
}
- socialin{\k{e}}s rizikos {\k{s}eim}{\k{u}} r{\k{e}}mimo nauda visuomenei

• @article{sadauskas2008benamiai,
    title={Benamiai, kaip socialin{\k{e}}s atskirties grup{\k{e}}},,
    author={Sadauskas, Justinas},
    journal={Socialinis darbas},
    volume={7},
    number={1},
    pages={127--136},
    year={2008}
}
- socialini{\k{u}} atskirties grup{\k{e}} susidarymo prie{\k{z}}astys

• @article{guogis2008del,
    title={D{\k{e}}l Lietuvos socialin{\k{e}}s apsaugos sampratos},,
    author={Guogis, Arvydas},
    journal={Socialinis darbas},
    volume={7},
    number={2},
    pages={26--34},
    year={2008}
}
- socialin{\k{e}} apsauga Lietuvoje

```

## Turinys:

### 1. Įvadas:

- Būdai, kuriais socialin{\k{e}} atskirtis ir skurdas buvo mažinti iki 2015 m.
- Įtaka, kurią Lietuvos skurdo lygiui darė anksčiau aprašyti būdai.

### 2. Dëstymas:

- Socialin{\k{e}}s atskirties ir skurdo mažinimo politika(mokesčių ir socialinių išmokų sistemų struktūros) Lietuvoje nuo 2015 m.
- Kaip ši politika keitē skurdo lygį Lietuvoje
- Europos Sajungos rekomendacijos skirtos Lietuvos socialin{\k{e}}s nelygyb{\k{e}}s lygiui mažinti.
- Kaip Europos Sajunga įvertino Lietuvos padaryt{\k{a}} pažang{\k{a}} įgyvendindama šias rekomendacijas

### 3. Išvados

# Rašto darbo planas

## Pavadinimas

Vartotojų lojalumas prekės ženklui

## Kontekstas

Aršios konkurencijos sąlygomis, net ir gerai žinomos įmonės susiduria su pakankamai sudėtinga problema: kaip išsaugoti turimą rinkos dalį ir pasiekti, kad įmonės veikla ir toliau išliktų efektyvi. Iprastai, tokiu atveju, įmonės vadovai nusprendžia imtis tam tikrų priemonių. Pavyzdžiui, mažinti gamybos kaštus ir didinti įmonės užimamą dalį rinkoje, siekiant konkuruoti kainomis. Tačiau tokį sprendimą ne visada pakanka. Įmonių sėkmę lemia ir vartotojų lojalumas prekiniam ženklui. Šiandien prekinis ženklas yra pripažįstamas vienu vertingiausiu įmonės turtu. Ši vertė atsiranda iš unikalaus prekinių ženklų ir vartotojų ryšio, kuris leidžia įmonei gauti santykiškai didesnes pajamas nei iš atitinkamų produktų, neturinčių identifikuojamojo vardo ir vertybėmis pagrįsto emocinio ryšio su klientais.

## Pagrindiniai klausimai

- Aiškinamasi prekės ženklo savoka bei vertė.
- Kokia vartotojų lojalumo samprata ir kokią įtaką klientų lojalumas turi įmonės pelnui?
- Kokią poziciją vartotojų lojalumas užima rinkoje?
- Empirinio tyrimo analizė

## Svarbos argumentas

Pirmiausia, kad suprastume apie ką yra ši tema, reikia išsiaiškinti esmines savokas: prekės ženklas, vartotojų lojalumas. Šiais laikais vartotojų lojalumas prekiniam ženklui tampa svarbiu konkurenciniu pranašumu, o suformuotas pozityvus vartotojų požiūris lemia geresnę įmonės padėtį rinkoje ir užtikrina paklausą. Todėl įmonės sėkmingai konkuruoja rinkoje ir gauna didesnį pelną.

## Duomenys

Bus sudaroma apklausa apie konkretų prekės ženklą. Rezultatai bus aptariami, analizuojami, bus padaromos išvados.

## Literatūra

<https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2001~1367185845913/J.04~2001~1367185845913.pdf> ← šis straipsnis įvardija prekės ženklo svarbą.

<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1509/jmkg.65.2.81.18255> ← puikiai aprašo prekės ženklo įtaką ir su kuo ji susijusi. Taip pat lojalumą apibūdina kaip teigiamą aspektą, kuris lemia didesnę rinkos dalį.

<https://journals.humankinetics.com/doi/pdf/10.1123/jsm.20.2.189> ← šis straipsnis puikiai apibūdina, kas yra vartotojų lojalumas.

[https://www.researchgate.net/profile/Upendra\\_Maurya/publication/268177144\\_What\\_is\\_a\\_brand\\_A\\_Perspective\\_on\\_Brand\\_Meaning/links/5579621008ae7521587072ea/What-is-a-brand-A-Perspective-on-Brand-Meaning.pdf](https://www.researchgate.net/profile/Upendra_Maurya/publication/268177144_What_is_a_brand_A_Perspective_on_Brand_Meaning/links/5579621008ae7521587072ea/What-is-a-brand-A-Perspective-on-Brand-Meaning.pdf) ← aprašo, kas yra prekės ženklas.

<http://www.isihome.ir/freearticle/ISIHome.ir-22083.pdf> ← apibūdina rinkodaros pagrindinį tikslą, kuris siekia sukurti nuolatinius santykius su pirkėjais, o ne vienkartinius santykius, susietus tik su vienu pirkimu . Taip išsvysto pirkėjo lojalumas prekės ženkliui.

## Planuojamas turinys

1. Įvadas:
  - Kodėl vartotojų lojalumas prekės ženkliui tema yra svarbi/aktuali.
2. Prekiniai ženklai:
  - Kas yra prekiniai ženklai?
  - Kokia prekiniių ženklų vertė?
3. Vartotojų lojalumas prekiniam ženkliui:
  - Lojalumo samprata ir jo įvertinimas
  - Kokią poziciją vartotojų lojalumas užima rinkodaros srityje?
4. Empirinio tyrimo rezultatai:
  - Bus padaromos išvados, palyginimai iš atlirkos apklausos apie konkretų prekės ženklą.
5. Išvados:
  - Aptariama teorinė dalis ir padaromos išvados tiek iš teorinės dalies, tiek iš atlirkos apklausos.

# Duomenų analizė. Rašto darbo proposal'as

Žygimantas Bogužas

*Ekonomikos 1 kursas 6 grupė.*

2019-05-15

## Turinys

|                                   | 1        |
|-----------------------------------|----------|
| <b>1 Proposal dalys</b>           | <b>2</b> |
| 1.1 Pavadinimas .....             | 2        |
| 1.2 Kontekstas .....              | 2        |
| 1.3 Pagrindiniai klausimai .....  | 2        |
| 1.4 Svarbos argumentas .....      | 2        |
| 1.5 Duomenys .....                | 3        |
| 1.6 Preliminarūs rezultatai ..... | 3        |
| 1.7 Literatūra .....              | 3        |
| 1.8 Planuojanamas turinys .....   | 4        |

# **1 Proposal dalyš**

## **1.1 Pavadinimas**

### **Globalinio atšlimo įtaka pasaulio ekonomikai**

## **1.2 Kontekstas**

- Globalinio atšlimo (klimato kaitos) problema yra viena iš 'most controversial' bei viena sudėtingiausiu problemų, su kuriomis, be išimties, susiduria visos pasaulio šalys. Globalinio atšlimo poveikio vertinimas yra sudėtingas, nes sunku numatyti ateitį ir įvertinti hipotetinį klimato kaitos poveikį pasauliui bei ekonomikai. Be to, nėra žinoma kaip technologinė pažanga (galbūt) paveiks globalinio atšlimo problemą.

## **1.3 Pagrindiniai klausimai**

- Kaip globalinis atšilimas paveiks energijos išteklių rinką?
- Kokia globalinio atšlimo įtaka žemės ūkiui bei maisto tiekėjams
- Kaip globalinis atšilimas paveiks ekonomikos augimą bei infliaciją

## **1.4 Svarbos argumentas**

Kadangi globalinio atšlimo problema yra viena opiausių 21-ojo amžiaus problemų, o j šios problemos sprendimą stipriausią gamybos sektorių bei apskritai šalies ekonomiką turinčios šalys pvz. JAV ar Kinija reaguoja vangiai arba stengiasi visais būdais išvengti bet kokių derybų arba sąlygų vykdymo(jeigu jau įvyko susitarimas), tam kad tik plėstų savo gamybos apimtis ir išliktu stipriausiomis super-šalimis, kurios dominuoja visą pasaulį ekonominiu ir politiniu atžvilgiu. Norint pradėti spręsti problemą reikia visų pirma ją suprasti. Iškyla klausimas: ar šios šalys supranta kokią įtaką globalinis atšilimas turės ne tik jų pačių ekonomikai, bet ir viso pasaulio ekonomikai, jeigu nepradésime investuoti į šios problemos sprendimą, o tik didinsime įvairių produktų gamybos apimtis, ko pasekoje didėja ir vartojimas. Norint suprasti šios problemos svarbą iš ekonominės pusės reikia atsakyti į 3 klausimus pateiktus aukščiau ir tada suprasime, kad ekonomika gali smukti dėl problemų susijusių su perdetėta gamyba ir vartojimu, o ekonomiką skatinti galime spresdami globalinio atšlimo problemą kas atrodo keista, tačiau tai ir bandysiu įrodyti šiuo rašto darbu.

## **1.5 Duomenys**

World bank: „EG.FEC.RNEW.ZS“

World bank: „EG.GDP.PUSE.KO.PP“

World bank: „EN.ATM.CO2E.KT“

World bank: „AG.LND.AGRI.ZS“

Su šiais duomenimis planuoju pagrįsti savo rašto darbą ir remiantis jais daryti išvadas. Visų pirma šiuos duomenis sutvarkysi su R'u ir nusibraižęs kelia linijinės diagramas bandysiu surasti koreliacija tarp šių duomenų ir taip suteiksiu svarių argumentų savo rašto darbui.

Pastaba: Duomenys gali keistis rašant rašto darbą, nes nežinau kokių duomenų gali papildomai prieikti norint daryti pagristas išvadas.

## **1.6 Preliminarūs rezultatai**

## **1.7 Literatūra**

Covington H., Thamotheram R. (2015), “The Case for Forceful Stewardship (Part 1): The Financial Risk from Global Warming”, <http://ssrn.com/abstract=2551478>

Covington H., Thamotheram. R (2015), “The Case for Forceful Stewardship (Part 2): Managing Climate Risk <http://ssrn.com/abstract=2551485>

Wade K., Jennings M.(2017) , „Climate change & the global economy: Growth and inflation.“  
<https://www.schroders.com/en/sysglobalassets/digital/us/pdfs/the-impact-of-climate-change.pdf>

Elferink M., Schierhorn F. (2016, April 07), Global Demand for Food Is Rising. Can We Meet It?  
<https://hbr.org/2016/04/global-demand-for-food-is-rising-can-we-meet-it>

Pastaba: Literatūros sąrašas bus papildytas ir sutvarkytas pagal reikalavimus.

## **1.8 Planuojamas turinys**

Esė:

**1. Įvadas**

- Kodėl globalinio atšilimo tema yra svarbi
- Kontekstas

**2. Globalinio atšilimo ir klimato kaitos ekonominiai aspektai.**

- Klimato kaitos įtaka energetikos ištekliui rinkai.
- Globalinio atšilimo poveikis žemės ūkiui ir maisto paskirstymui.
- Klimato kaitos poveikis ekonomikos augimui.
- Globalinio atšilimo įtaka infliacijai.

**3. Ką rodo duomenys? ir išvados**

# **Bedarbių skaičiaus pokyčių priežastys šiuolaikinėje Lietuvoje**

## **1. Kontekstas**

Darbas yra pagrindinis žmogaus gyvenimo užsiėmimas bei pragyvenimo šaltinis. Todėl akivaizdu, kad bedarbystė yra problema ir našta valstybei. Šiuolaikinėje Lietuvoje, datuojamoje nuo 1991 m., galime jėvelgti bedarbių žmonių skaičiaus pokyčius, nulemtus vienokių ar kitokių priežasčių. Viena jų, užimanti garbingą vietą, yra emigracija. Taip pat nemažiau svarbi yra ekonominė krizė, kuri taipogi darė įtaką bedarbių skaičiui šalyje.

## **2. Pagrindiniai klausimai**

Kaip keitėsi bedarbių skaičius šiuolaikinėje Lietuvoje?

Kokios bedarbių skaičiaus pokyčio šiuolaikinėje Lietuvoje priežastys?

## **3. Svarbos argumentas**

Supratimas, kaip keitėsi bedarbių skaičius šiuolaikinėje Lietuvoje, yra svarbus tuo, kadangi išanalizavus duomenis galima pastebėti tendencijas ir dėsningumus bei, tuo remiantis, kurti ateities prognozes. Identifikuotos bedarbių skaičiaus kitimo priežastys, leidžia suprasti, kokie veiksnių, daro įtaką dirbantiesiems ir bedarbiam. Šie veiksnių gali būti tiek teigiami – jei jų dėka bedarbių skaičius sumažėja, tiek neigiami – jei sulaukiame priešingo rezultato.

## **4. Duomenys**

Eurostat: „une\_rt\_a“.

Užimtumo tarnyba „Statistiniai rodikliai“:

([http://www.idb.lt/INFORMACIJA/DARBORINKA/Puslapiai/statistika\\_tab.aspx](http://www.idb.lt/INFORMACIJA/DARBORINKA/Puslapiai/statistika_tab.aspx)).

Lietuvos statistikos departamentas: „Registruoti bedarbiai“.

## **5. Preliminarūs rezultatai**

Bedarbių skaičius yra susijęs su valstybės ekonominiais rodikliais. Lietuvai išgyvenant ekonominį nuosmukį bedarbių skaičius auga. Taip pat ryškų pokytį bedarbių skaičiui turi ir emigracija.

## **6. Literatūra**

Aptariami veiksnių lemiantis užimtumą ir nedarbą.

@article{valentinavivcius2001uvzimtumka,

`title={U{\v{z}}imatum{\k{a}} ir nedarb{\k{a}} lemiantys ekonominiai veiksniai}, author={Valentinavi{\v{c}}ius, Stasys}, journal={Ekonomika}, volume={55}, pages={156--171}, year={2001}}`

Analizuojama migracijos įtaka darbo rinkai.

`@article{bervezinskiene2010migracijos, title={Migracijos {\k{i}}taka darbo rinkai}, author={Ber{\v{z}}inskien{\.{e}}, Daiva and Reizgevi{\v{c}}ien{\.{e}}, Rasa and Reizgevi{\v{c}}ius, Marius}, journal={Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos}, number={2}, pages={5--17}, year={2010}}`

AIškinamas migracijos poveikis darbo jėgos rinkos pusiausvyrai.

`@article{stulgiene2009migracijos, title={Migracijos poveikis darbo j{\.{e}}gos rinkos pusiausvyrai}, author={Stulgien{\.{e}}, Asta and Daunorien{\.{e}}, Asta}, journal={Ekonomika ir vadyba}, number={14}, pages={984--992}, year={2009}}`

Pristatoma, kas vyksta darbo rinkoje, kai valstybė išgyvena nuosmukį.

`@article{simanavivciene2009pokyvciai, title={Poky{\v{c}}iai darbo rinkoje ekonominio nuosmukio metu: Lietuvos atvejis}, author={Simanavi{\v{c}}ien{\.{e}}, Au{\v{s}}ra and U{\v{z}}uryt{\.{e}}, aura}, journal={Ekonomika ir vadyba}, number={14}, pages={940--946}, year={2009}}`

Ekonomikos pokyčių įtakos nedarbui Lietuvoje (1988-2011 m.) analizė.

`@article{damuliene2012ekonomikos, title={Ekonomikos svyravim{\k{u}} poveikis Lietuvos nedarbo lygiui 1998-2011 metais}, author={Damulien{\.{e}}, ldona}, journal={Societal innovations for global growth [elektroninis i{\v{s}}teklius]}, pages={927--938}, year={2012}}`

Aprašomi Europos valstybių dirbančiųjų skaičiaus pokyčiai.

Užimtumo statistika:

([https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment\\_statistics/lt](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_statistics/lt))

## 7. Planuojančios turinys

- 1) Jvadas
- 2) Bedarbių skaičiaus pokyčiai remiantis šaltiniais, jų aptarimas bei apibendrinimas.
- 3) Bedarbių skaičiaus pokyčio priežastys, kurios paaiškina gautus rezultatus.
  - a. Emigracija
  - b. Ekonominis nuosmukis

## 4) Išvados

1. The migrant crisis effect on the EU.
2. The European migrant crisis started in 2015 and according to many, it is the reason for many social, political and economic issues happening in the European Union. A vast amount of capital is allocated to support the migrants, which causes a strain not only in the funds of the government, but also has an effect on the country's societies and how they react to immigrants. These issues intertwine and affect each other.
3.
  - What caused the migrant crisis and why did the EU become the target?
  - What kind of effect did the migrant crisis have on the economy of the EU?
  - How did the migrant crisis change the political stances of countries of the EU?
  - Did the views of the society on immigrants change?
4. The EU is an important figure in the world's political and economic scene, so its disruption from within would be a catastrophe. That is why it is important to find out if the migrant crisis is a big of a threat as it is made out to be.
5. Total number of long-term immigrants arriving into the reporting country during the reference year  
<https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00176&plugin=1>  
Asylum and first time asylum applicants - annual aggregated data.  
<https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00191&plugin=1>
6. 1. The EU became the target mostly because of its geographical location and accessibility.  
2. The effect on European economies is far from clear, but according to some studies it will have a beneficial impact in the long run.  
3. The EU is divided in this question and some countries have been tightening migrant policies to protect themselves.

4. According to studies, the view of the general society has not changed and people still firmly believe that we should help those in need.

7. <https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/ep-and-refugee-crisis-superficial-approach-or-effective-handling/>  
[file:///C:/Users/Alina/Downloads/EUCrisisResponse\\_FINALWEB.pdf](file:///C:/Users/Alina/Downloads/EUCrisisResponse_FINALWEB.pdf)  
<https://www.bbc.com/news/world-europe-34278886>  
<https://www.focus-economics.com/blog/impact-of-refugees-on-european-economies>  
<https://journals.openedition.org/remi/6171?lang=en>  
[https://repositorio.ucp.pt/bitstream/10400.14/23649/1/TFM\\_MarianaStephan\\_e.pdf](https://repositorio.ucp.pt/bitstream/10400.14/23649/1/TFM_MarianaStephan_e.pdf)  
<https://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com/&httpsredir=1&article=1046&context=sire>  
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/twec.12637>  
[file:///C:/Users/Alina/Downloads/18958-57430-1-PB%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Alina/Downloads/18958-57430-1-PB%20(1).pdf)  
[https://www.eib.org/attachments/migration\\_and\\_the\\_eu\\_en.pdf](https://www.eib.org/attachments/migration_and_the_eu_en.pdf)

8. Turinys:

I. Įvadas

- Why this topic is important.
- II. The effect the migrant crisis had on the EU
- What caused the migrant crisis and why did the EU become the target?
  - What kind of effect did the migrant crisis have on the economy of the EU?
  - How did the migrant crisis change the political stances of countries of the EU?
  - Did the views of the society on immigrants change?
- III. Išvados

## Gyventojų nelygybė Lietuvoje nuo 2008m. Proposal

### 1. Kontekstas.

Lietuvos gyventojų socialinę gerovę nulemia ne tik ekonominis augimas, kuris parodomas BVP augimu, bet ir BVP perskirstymas, o pastarajam dėmesio skiriama ne tiek daug. Pagal 2019 metų Europos Komisijos ataskaitą, Lietuvos pajamų nelygybė tebėra viena didžiausių Europos Sajungoje. Europos socialinių teisių ramstį pagrindžiančios socialinių rodiklių suvestinės duomenimis, pajamų nelygybės lygis Lietuvoje yra kritinis. Lietuva nedaro pakankamos pažangos, kad pajamų nelygybė būtų sumažinta, mokesčių ir socialinių išmokų sistemos pajėgumas yra silpnas, Lietuvos išlaidos socialinei apsaugai yra mažos, o socialinių pervedimų poveikis skurdo mažinimui yra nedidelis. Pajamų nelygybė daro įtaką sveikatai, išsilavinimui, skatina nusikalstamumą, didėja mirtingumo rodikliai. Skurstančių žmonių galimybės, palyginti su didžiausias pajamas gaunančių gyventojų galimybėmis, yra labai apribotos.

### 2. Pagrindiniai klausimai.

Kokios yra pajamų nelygybės sampratos ir reikšmė?

Kokie yra pajamų nelygybės matavimo būdai?

Ar pajamų nelygybė nuo 2008 m. didėjo?

Kurioje vietoje pagal dydį pajamų nelygybė Lietuvoje yra lyginant su kitomis ES šalimis?

Kaip pajamų nelygybė susijusi su mirtingumo rodikliu?

### 3. Pirmas klausimas svarbus, kad skaitytojai susipažintų kaip suprantama pajamų nelygybė apskritai, kokios yra jos sampratos pagal skirtinges teorijas, taip pat kodėl yra svarbu kalbėti apie pajamų nelygybė ir kodėl siekiama, kad ji būtų kuo mažesnė, kokie yra neigiami didelės pajamų nelygybės padariniai.

Antras klausimas skirtas apžvelgti kelis populiarus pajamų nelygybės matavimo būdus, juos apibūdinti.

Trečias bei ketvirtas klausimai skirtas išanalizuoti duomenis, kad skaitytojas suprastų, kaip keitėsi pajamų nelygybė kiekvienais metais ir kokios buvo tendencijos, ar lyginant su kitomis ES šalimis Lietuvos buvo didelė ar ne.

Penktas klausimas skirtas išanalizuoti kaip pajamų nelygybė susijusi su mirtingumo rodikliais, ištirti duomenis, pamatyti dėsningumą.

### 4. Duomenys.

Eurostat: „ilc\_di12“. Planuoju padaryti grafiką, parodančią kaip keitėsi Gini koeficientas Lietuvoje 2008 – 2017 metais, ar jis didėjo, taip pat grafiką, kuris parodytų visų šalių Gini koeficientą didėjimo tvarka 2017 metais, kad pamatytume, kelinta pagal Gini koeficientą yra Lietuva tarp kitų šalių.

Eurostat: „ilc\_di01“. Planuoju parodyti grafike 2017 metų disponuojamų pajamų pasiskirstymą kvantiliiais ir deciliais, kad galèčiau apibudinti skirtumus.

Eurostat: „ilc\_di11“. Planuoju parodyti grafike kaip kito Lietuvoje disponuojamų pajamų kraštutinių kvantilių santykis 2008 – 2017 metais, ar jis didėjo.

LSD: „Mirusieji“. Planuoju padaryti grafiką, kuriame parodysiu kaip keitėsi Gini koeficientas bei mirusiųjų skaičius Lietuvoje 2008 – 2017 metais ir ieškosiu sąsajų.

### 5. Preliminarūs rezultatai.

Gini indeksas kito nevienodai, nebuvo pastovaus didėjimo dėsningumo, tačiau visada

išliko aukštas.

Kraštininių kvantilių santykis keitėsi, nebuvo visada didėjantis.

Tačiau lyginant su kitomis šalimis ar EU vidurkiu, pagal abudu matavimus(Gini koeficiente ir kraštininių kvantilių santykio) pajamų nelygybė Lietuvoje buvo viena didžiausių.

Pajamų nelygybė susijusi su mirtingumo rodikliais, matoma, kad kai Gini koeficiente reikšmė nuo 2010 iki 2012 metų nukrito, taip pat nukrito ir mirusiuju skaičius

Lietuvoje, kai nuo 2012 iki 2013 ir nuo 2014 iki 2015 metų Gini koeficientas didėjo, mirusiuju skaičius Lietuvoje didėjo taip pat.

## 6. Literatūra.

```
@article{skuvciene2008pajamku,
  title={Pajam\k{u} nelygyb\.\e{} Lietuvoje},
  author={Sku\v{c}ien\.\e{}, Daiva},
  journal={Filosofija. Sociologija},
  volume={19},
  number={4},
  pages={22--33},
  year={2008}
}
```

Šiame straipsnyje aprašyta kodėl reikia kalbėti apie pajamų nelygybę, kad ji salygoja kitų neigiamų reiškiniių augimą, kokios yra jos sampratos, bei matavimo būdai.

```
@article{lazutka2003gyventojku,
  title={Gyventoj\k{u} pajam\k{u} nelygyb\.\e{}},
  author={Lazutka, Romas},
  journal={Filosofija. Sociologija},
  number={2},
  pages={22--29},
  year={2003}
}
```

Ypač gerai išnagrinėti matavimo būdai, aprašyti rezultatai, kurie padeda suprasti, mokiu duomenų turėčiau ieškoti ir ką su jais daryti.

```
@article{lisauskait2010lietuvas,
  title={Lietuvos gyventoj\k{u} pajam\k{u} ir vartojimo diferenciacija},
  author={Lisauskait\.\e{}, Vaida and others},
  journal={Verslas: teorija ir praktika},
  number={3},
  pages={266--278},
  year={2010},
  publisher={Vilnius Gediminas Technical University}
}
```

Straipsnis atskleidžia, kad ne visada visuomenės gerovė tiesiogiai priklauso nuo šalies ekonominių pajégumų ir ūkio raidos. Pasitenkinimas gyvenimu beveik tolygiai didėja, mažėjant turtinei diferenciacijai.

```
@article{lynch2000income,
```

```
title={Income inequality and mortality: importance to health of individual income,  
psychosocial environment, or material conditions},  
author={Lynch, John W and Smith, George Davey and Kaplan, George A and House, James  
S},  
journal={Bmj},  
volume={320},  
number={7243},  
pages={1200--1204},  
year={2000},  
publisher={British Medical Journal Publishing Group}  
}
```

Straipsnis atskleidžia, kaip pajamų nelygbė tiesiogiai susijusi su sveikata.

```
@misc{smith1996income,  
title={Income inequality and mortality: why are they related?},  
author={Smith, George Davey},  
year={1996},  
publisher={British Medical Journal Publishing Group}  
}
```

Atskleidžia, kaip pajamų nelygybė susijusi su mirtingumo rodikliais.

```
@article{kawachi1997social,  
title={Social capital, income inequality, and mortality.},  
author={Kawachi, Ichiro and Kennedy, Bruce P and Lochner, Kimberly and Prothrow-Stith,  
Deborah},  
journal={American journal of public health},  
volume={87},  
number={9},  
pages={1491--1498},  
year={1997},  
publisher={American Public Health Association}  
}
```

Atskleidžia, kaip pajamų nelygybė susijusi su mirtingumo rodikliais.

7. Planuojamas turinys.

- 1.Įvadas
- a)Pajamų nelygybės samprata
- b)Kodėl svarbu kalbėti apie pajamų nelygybę?
- 2.Pajamų nelygybės matavimai
- a)Gini koeficientas
- b)Ranginiai matavimai (kvantiliai, deciliai)
- 3.Lietuvos pajamų nelygybės duomenys pagal:
- a)Gini koeficientą
- b)Kraštutinių kvantilių santykį
- 4.Pajamų nelygybė ir mirtingumas

5.Išvados

Rašto darbo proposal'as

Auksė Simanavičiūtė

2.1 Pavadinimas

Turizmo ekominis ir sociokultūrinis poveikis Lietuvai

2.2 Kontekstas

Turizmas svarbus tuo, kad jis kelia šalies ekonomiką, padeda atsirasti naujoms darbo vietoms, taip pat leidžia kurti šalies įvaizdį. Turizmas neabejotinai suteikia didžiulę ekominę naudą šaliai, darydamas tiesioginę įtaką pramonės šakoms arba netiesioginę per turizmo išlaidas. Tačiau ekominė nauda nėra vienintelis turizmo privalumas, apie kurį galime diskutuoti. D4mesio vertas bei labai svarbus yra ir sociokultūrinis turizmo poveikis. Turizmas didina socialinę integraciją, skatina žmonių pasaulio suvokimo, akiračio plėtra, ugdo pilietines vertybes, toleranciją. Per turizmą žmonės turi galimybę susipažinti su naujomis kultūromis bei plėsti pažinčių ratą.

2.3 Pagrindiniai klausimai

Pagrindiniai klausimai, kuriuos bandysiu aptarti savo rašto darbe, būtų:

- Kokios yra teigiamos turizmo savybės ekonomine prasme?
- Kokios yra teigiamos turizmo savybės socialine prasme?
- Kokie yra turizmo žala šaliai?

2.4 Svarbos argumentai

Klausimai, kuriuos bandau atsakyti yra svarbūs, nes kiekviena pramonės šaka turi kažkokią naudą ir žalą, todėl pravartu ją žinoti, kad galėtum ją tobulinti. Todėl išsiaiškinus kokį poveikį šaliai daro turizmas, galima lengviau manipiliuoti šia veikla ir suprasti kokios jos plėtros perspektyvos. Žinodami, kad turizmas turi įtakos socialine prasme, galime įvertinti piliečių toleranciją ir kultūros lygi.

2.5 Duomenys

Savo teiginiams pagrįsti naudosiu duomenų lenteles iš Lietuvos statistikos departamento.

2.6 Preliminarūs rezultatai

Galima numanyti, kad turizmas duoda didelę naudą šaliai plačiąjį prasme. Didėja BVP, auga darbo vietų skaičius, didėja socialinė integracija.

2.7 Literatūra

<https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2007~1367178474504/J.04~2007~1367178474504.pdf>
<https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2008~1367161614209/J.04~2008~1367161614209.pdf>
<https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2014~1464879239082/J.04~2014~1464879239082.pdf>
<http://journals.ku.lt/index.php/tiltai/article/view/473/pdf>
<https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2014~1485846203540/J.04~2014~1485846203540.pdf>

Atvirai, visko nesu perskaičiusi, tad literatūra gali keistis. ☺

2.8 Planuojamasis turinys

1. Įvadas
  - Turizmo savyka, kontekstas.
2. Turinys
  - Kokią ekonominę naudą turizmas atneša Lietuvai remiantis duomenų lentele.
  - Kokia yra socialinė turizmo nauda.
  - Turizmo trūkumai.
3. Išvada

(7 gr.) Daniel Senkevič Proposal

1. Pavadinimas. Vartojamų prekių ir paslaugų kainų pokyčiai Lietuvoje 2018 metais.

2. Kontekstas. Kainų pokyčiai, kuriuos eiliniai gyventojai laiko nenumatomais, daro didelę įtaką šalies ekonomikai ir jos piliečių gyvenimui. Kiekvienų metų šalies esančioje rinkoje prekių kainų pakeitimo analizė, padeda suprasti, kokie veiksnių turėjo tam įtakos. Taip pat tai gali būti naudinga bandant numatyti galimus ateinačių laikotarpių (metų) prekių ir paslaugų kainų pokyčius ir būti tam pasiruošę.

3. Pagrindiniai klausimai (tikslai).

1. Analizuojant kiekvieno mėnesio maisto produktų ir drabužių kainų pokyčius, suprasti, ar jų kainos per 2018 metus išaugo ar sumažėjo.
2. Kokie veiksnių turi tam įtakos?
3. Atsižvelgiant į praėitus metus, suprasti ar maisto produktų kainos kils ar mažės.
4. Išanalizuoti kaip keisis paslaugų kainos ateinančiu laikotarpiu.

4. Svarbos argumentas. Atsakymas į iškeltus klausimus yra svarbus, nes padeda geriau suprasti Lietuvos ekonominę situaciją 2018 metais. Vadovadamiesi šiais duomenimis galima priimti geresnius ir palankesnius spredimus. Tai pat naujų veiksnių radimas, turinčių įtakos įvairių prekių kainoms, galėtų paaiškinti, kodėl kainos keičiasi būtent taip.

Šiuo rašto darbo tikslas - giliau ištýrinėti jau iš esmės žinomus, bet dar menkai suprantamus faktus.

5. Duomenys:

Lietuvos statistikos departamentas, įmiao duomenis ir lentelės už kiekviena 2018 metų mėnesį.

Linkai:

1. [Sausis](#)
2. [Vasaris](#)
3. [Kovas](#)
4. [Balandis](#)

Ir tt.

6. Preliminarūs rezultatai.

Kiekvienoms prekių grupių kainoms turi įtakos skirtingi veiksnių, šviežių maisto produktų kainai turi įtakos sezona ir susiformavusios tradicijos, artėjančios šventės. Drabužių rinkoje, kainoms įtakos tai pat turi sezona ir mada. Dėl įvairių politinių priežasčių kuro kainos irgi gali kilti ar mažėti, per 2018 metus kuro kainos padidėjo, palyginant su 2017 metų kainomis, tikėtina kad 2019 metais kainos atpigs, dėl mažesnės nei praėita metais infliacijos. Prognozuojant infliaciją 2019 metais turėtų būti apie 0,1% mažesnė, kas skatintų ne tik naftos produktų kainų mažinimą, bet ir daugumos prekių ir paslaugų kainų mažinimą.

7. Literatūra

1. <https://www.youtube.com/watch?v=uR8ec-75dGs>
2. <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/239392/prognozes-2019-iesiems-kaip-keisis-nauju-butu-ir-busto-nuomos-kainos>
3. https://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas?p_p_id=101&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_101_struts_action=%2Fasset_publisher%2Fview_content&_101_returnToFullPageURL=https%3A%2F%2Fosp.stat.gov.lt%2Fstatistikos-leidiniu-katalogas%3Fp_auth%3DJS61fz2I%26p_p_id%3D3%26p_p_lifecycle%3D1%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_state_rcv%3D1&_101_assetEntryId=5587314&_101_type=content&_101_urlTitle=vartojimo-prekiu-ir-paslaugu-kainu-pokyc-47&inheritRedirect=true
4. <https://lt.bestarticleonline.com/5-major-factors-affecting-demand-product>
5. <https://www.regula.lt/Puslapiai/naujienos/2018-metai/2018-sausis/2018-01-11/energetikos-ir-vandens-kainos-2018-m-islieka-stabilios-.aspx>

8. Planuojamas turinys

Report:

1. Įvadas
  - Kodėl yra svarbu analizuoti praėjusių metų kainų pokyčių.
2. Temos pristatymas
  - Kainų palyginimas 2017 ir 2018 metais.
  - Kainų pokyčių analizė per 2018 metus ir tai lemiantys veiksnių.
  - 2019 metų prognozė.
3. Išvados
  - Kiek pakito kainos 2018 metais ir galima 2019 metų prognozė.

Šalies ekonominės situacijos poveikis migracijai

Kontekstas:

Šiandieniniame pasaulyje didelė dalis valstybių nerima del imigracijos ir emigracijos. Mažesnių šalių populiacija sparčiai mažeja del žmonių išvažiavimo į kitas šalis, nes jie mano – ten bus geriau. Tuo tarpu didesnės šalys sulaukia imigrantų, kurių užima daug darbo vietų ir išbalansuoja kitas gyventojų ir šalies struktūras. Todėl, žiūrint iš ekonomistų pusės, yra svarbu suprasti, kiek šią reiškinį veikia šalių ekonominės situacijos.

Pagrindiniai klausimai:

1. Kaip ir kodėl šalių ekonominė situacija veikia emigraciją.
2. Kaip ir kodėl šalių ekonominė situacija veikia imigraciją.

Svarbos argumentas:

Dauguma imigrantų ir emigrantų teigia, kad jų migracijos priežastys yra jų ekonominė situacija gyvenamoje šalyje. Išvykę į kitą šalį, jie siekia geresnio ekonominio gyvenimo. Todėl yra svarbu suprasti, kiek ištikrujų žmonės yra paviekiams šalies ekonominės situacijos, kokie punktai yra svarbiausi jiems, ar jų važiavimas į kitas šalis pakeis ką nors.

Duomenys:

1. Eurostat
2. World Bank

Preliminarūs rezultatai:

Pagal mano analizę, ir emigracijos, ir imigracijos priežastys ekonominė prasme yra tos pačios. Gyventojai, gaunantys žemesnes negu norimas pajamas, ieško būdų rasti darbą, kuris suteiktų jiems didesnes pajamas ir pakeltų jų gyvenimo lygi. Ypač tie, kurie gyvenamoje šalyje neranda darbo jiems priimtinuose sektoriuose. Pagal duomenis, apie 85% žmonių emigruoja dėl ekonominės priežasties, ir tarp jų didžioji dalis negebėjo ilgą laiko tarpsniu susirasti darbo buvusioje savoje šalyje. Kita vertus, imigrantų pamėgtos šalys yra tos, kurios turi aukštesnį gyvenimo lygi, didesnius atlyginimus ir, svarbiausia, didelį kiekį laisvų darbo vietų. Taigi žmonės yra linkę migruoti iš šalių, kuriose mažai darbo vietų, žemas gyvenimo lygis ir žemi atlyginimai. Jie išvažiuoja į šalis su kontrarinėmis ? NESUPRANTU ŽODŽIO, GAL: geresnėmis sąlygomis.

Literatūra:

1. Pavadinimas: *Migracija Lietuvoje: faktai ir skaičiai*, metai: (2011 m.) , institutas(autorius): Tarptautinės migracijos organizacijos Vilniaus biuras.
2. Pavadinimas: *Gyventojų migracija: iššūkiai ir situacija Lietuvoje*, autorius: Dr. Audra Sipavičienė, institutas: Tarptautinė migracijos organizacija, Europos migracijos tinklas.
3. Pavadinimas: *Migracijos tendencijų europos sąjungoje vertinimas*, autorius: Mindaugas Butkus, Kristina Matuzevičiūtė , metai: (2010 m.) , institutas: Šiaulių universitetas.

4. Pavadinimas: *Makroekonominių veiksniių poveikis žmonių migracijos procesams : teoriniai ir praktiniai aspektai* , autorius: Ramunė Čiarnienė, Vilmantė Kumpikaitė, Audrius Taraškevičius metai: (2009 m.) , institutas: Kauno technologijos universitetas.

5. Pavadinimas: *INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON INTERNATIONAL MIGRATION AND DEVELOPMENT* , autorius: J. Edward Taylor , metai: (2006 m.) , institutas: Population Division Department of Economic and Social Affairs United Nations Secretariat.

Planuojamas turinys:

1. Įvadas
  - a. Kodėl migracija yra aktuali šiandieniniam pasauliui.
  - b. Kuo migracija yra susijusi su šalių ekonominė situacija.
2. Turinys
  - a. Emigracijos ekonominės priežastys.
  - b. Kodėl – už emigraciją? Kodėl – prieš?
  - c. Imigracijos ekonominės priežastys.
  - d. Kodėl – už imigraciją? Kodėl – prieš?
3. Išvados

Džiugas Paliulis 6 grupė

Pavadinimas Ekominės krizės poveikis vartotojo elgsenai

Kontekstas

Ekonomikos teorijoje svarbi vieta skiriama individui ir jo elgsenai. Nuo praėjusio amžiaus yra išsigalėjusi idėja, kad žmogus yra racionalus ir visus finansinius sprendimus priima viską gerai apsvarstęs. Tačiau stebint individu elgseną nuolat besikeičiančiam pasauliye tampa aišku, jog ne visi finansiniai sprendimai, kuriuos jis priima yra gerai apgalvoti ir racionalūs. Dažnai tam įtakos turi įvairūs socialiniai, kognityviniai bei emociniai veiksniai. Be jokios abejonės individu elgsena pakinta tada, kai susiklosčiusi padėtis jam yra ne itin palanki (pvz. staigaus ekominio nuosmukio metu). Tai žinant, kyla klausimas, kaip keičiasi individu elgsena įtemptoje situacijoje (pvz. krizės laikotarpiu), kai žmogus jaučia, jog dabartinė padėtis yra sunkiai suvaldoma. Taip pat įdomu sužinoti, kaip pasikeičia prekių ir paslaugų vartojimas, kokie pagrindiniai veiksniai nulemia vartotojo sprendimus taupytī/neltaupytī. Tai žinant, ir atsižvelgiant į besikeičiančias tendencijas, būtų galima prognozuoti, kaip vartotojas elgsis kito ekominio nuosmukio metu. Mano nuomone, surinkti duomenys galėtų būti ne tik prognozių šaltiniu kitos ekominės krizės metu, bet ir priemonė, kuri prisdėtų prie vartotojų edukacijos ir taip padėtų jiems suprasti, koks elgsenos modelis yra pats efektingiausias ekominio nuosmukio laikotarpiu.

Pagrindiniai klausimai

- 1) Kas lemia vartotojo elgsenos pokyčius ekominės krizės laikotarpiu?
- 2) Kaip pakinta vartotojo elgsena ekominės krizės laikotarpiu?
- 3) Ar krizės laikotarpiu vartotojas elgiasi ekonomiškai?
- 4) Ar skirtinį šalių vartotojai vienodai reaguoja į krizę?

Svarbos argumentas

Atsakymai į pateiktus klausimus svarbūs tuo, jog ,visų pirma, leidžia suprasti, kas nulemia vartotojo elgsenos pokyčius krizės laikotarpiu, kokie veiksniai daro didžiausią įtaka vartotojo elgsenos pokyčiams. Taip pat rašto darbe bus stengiamasi atsakyti, kaip pakinta vartotojo elgsena krizės laikotarpiu (ar jis linkęs taupytī/neltaupytī, kaip pasikeičia jo prekių ir paslaugų vartojimas ir pan.). Atsakant į trečiąjį klausimą (Ar krizės laikotarpiu vartotojas elgiasi ekonomiškai?) bus stengiamasi suprasti, ar ekominės krizės laikotarpiu ekonomiškas elgesys yra priimtinis vartotojams (norint išvengti dviprasmybių ar nesusikalbėjimo, rašto darbe, remiantis ekonomikos teorija bus trumpai aptarta, koks vartotojo elgesys yra laikomas ekonomišku). O atsakymas į ketvirtąjį klausimą (Ar skirtinį šalių vartotojai vienodai reaguoja į krizę?) leis suprasti, ar nepriklausomai nuo gyvenamosios vietas visi vartotojai reaguoja į krizę panašiai (pvz. ar visi vartotojai yra linkę taupytī?), o jeigu pasitvirtins idėja, jog skirtinose šalyse gyvenantys vartotojai elgiasi pernelyg skirtinai, tada bus stengiamasi atsakyti, kuo skiriasi jų elgesys, kuris iš elgsenos modelių yra pats efektyviausias, atsižvelgiant į situaciją.

Duomenys

- 1) https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tipsun2_0 (Naudojantis R atrinkti kelias šalis, kuriose nedarbo lygis krizės laikotarpiu išaugo daugiausiai, o tada turint šiuos duomenis palyginti kaip šiose šalyse pasikeitė VDU)
- 2) Tada susirasiu duomenis apie VDU tam tikroje šalyse (t.y. tose kurias atrinkau 1) punkte)
- 3) https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00118_&plugin=1 (kadangi turėsiu 2) duomenis tai turint infliacijos lygi, bus galima apskaičiuoti kaip pasikeitė perkamoji galia)
- 4) Detailed average prices (kadangi duomenys eurostate yra 2012-2015m., tai gal pavyktų internete susirasti straipsnius, kuriuose butų 2008m. tam tikrų produktų kainos surašytos, ir tada turėdama 2008 m. ir 2012-2015m. duomenis galėčiau palyginti kiek prekių ir paslaugų galėjo įsigyti vartotojas. Ir tada gal sugalvočiau kaip viską privesti prie to, kad vartojo mažiau prekių ir paslaugų (arba alternatyva surasti duomenis (jeigu toki egzistuoja) kiek vidutiniškai tam tikroje šalyje buvo įsigyta prekių ir paslaugų per tam tikrą laikotarpį, ir tada turint tokius duomenis parodyti kaip pasikeitė vartotojų elgsena perkant prekes ir paslaugas).

Preliminarūs rezultatai

~Kadangi preliminarūs rezultatai yra būtini idealiu atveju, tai šis atvejis kol kas ne toks. Ir kol kas neturiu preliminarių rezultatų.

Literatūra

```
@article{reavis2009global,
  title={The global financial crisis of 2008--2009: the role of greed, fear
and oligarchs},
  author={Reavis, Cate},
  journal={Massachusetts Institute of Technology},
  pages={09--093},
  year={2009}
}
```

(Šis šaltinis bus naudojamas aptariant pagrindinius veiksnius, kurie lemia vartotojo elgsenos pokyčius ekonominės krizės laikotarpiu)

```
@article{tonkiss2009trust,
  title={Trust, confidence and economic crisis},
  author={Tonkiss, Fran},
  journal={Intereconomics},
  volume={44},
  number={4},
  pages={196--202},
  year={2009},
  publisher={Springer}
}
```

(Šis šaltinis bus naudojamas aptariant, kaip kinta vartotojo elgsena. Straipsnis šiam darbui naudingas tuo, jog Jame rašoma, jog žmonės tampa nebe tokie patiklūs ir t.t.)

```

@article{mansoor2011global,
  title={The global business crisis and consumer behavior: Kingdom of Bahrain as a case study},
  author={Mansoor, Durra and Jalal, Akram},
  journal={International Journal of Business and Management},
  volume={6},
  number={1},
  pages={104},
  year={2011},
  publisher={Canadian Center of Science and Education}
}

```

(Šiame straipsnyje minima, kaip pasikeitė vartotojų elgsena ir yra pateikta nemažai vartotojų elgsenos pokyčio pvz.)

```

@article{kaytaz2014consumer,
  title={Consumer response to economic crisis and lessons for marketers: The Turkish experience},
  author={Kaytaz, Mehmet and Gul, Misra C},
  journal={Journal of Business Research},
  volume={67},
  number={1},
  pages={2701--2706},
  year={2014},
  publisher={Elsevier}
}

```

(Rašto darbe naudosiu šio straipsnio informacija, kuri susijusi su vartotojų elgsena ekonominės krizės laikotarpiu skirtingoje šalyse)

```

@article{voinea2011analyzing,
  title={Analyzing the main changes in new consumer buying behavior during economic crisis},
  author={Voinea, Lelia and Filip, Alina},
  journal={International Journal of Economic Practices and Theories},
  volume={1},
  number={1},
  pages={14--19},
  year={2011}
}

```

(naudosiu todėl, nes straipsnyje yra nurodomi -the main changes in the new consumer behavior, which are the result of economic recession)

Turinys

IVADAS (Aš jvadą žadu rašyti pagal EVAF rašto darbo reikalavimus, nes man taip patogiau. Jvade bus paminėtas Darbo aktualumas (kodėl svarbu?), Darbo objektas, Darbo tikslas, Darbo uždaviniai ir gal Darbo problema (jeigu sugalvosiu kaip iškelti jq))

1. Pagrindiniai veiksniai, kurie lemia vartotojo elgsenos pokyčius ekonominės krizės laikotarpiu (*Žadu aprašyti pagrindinius veiksnius*)
2. Vartotojo elgsenos pokyčiai ekonominės krizės laikotarpiu
  - 2.1 ~Žinokite dar nesugalvojau, kaip žodžiais įvardinti, kas bus šitoje vietoje, bet čia tikrai kažkas bus.
  - 2.2 Prekių ir paslaugų vartojimo pokyčiai (*Kadangi skaitant mokslinę literatūrą tapo aišku, kad prekių ir paslaugų vartojimas krizės laikotarpiu pakito, tai šioje dalyje turėčiau įdėti diagramą, kuriose parodoma kaip kito prekių ir paslaugų vartojimas tam tikrame laiko intervale, kuris apimtu ir 2008 m.*)
3. Skirtingų šalių vartotojų reakcija ekonominės krizės metu (*Kažkaip jaučiu, kad formuluočę dar pakeisiu, bet esmė liks tokia pati. Šioje dalyje pateiksiu pvz. kurie parodys/neparodys, jog skirtinose šalyse vartotojai skirtingai(arba ne) reaguoja į krizę.*)

IŠVADOS (*Šioje dalyje viską glaustai apibendrinsiu.*)

Darba atliko: Erika Mackevič, 6 grupė

1. Tema. **Jaunimo integracija į darbo rinką Lietuvoje**

2. Kontekstas. Jaunimo integracija darbo rinkoje yra pakankamai įdomi ir plati tema. Juk dauguma moksleivių ir studentų ieško laikino darbo vasaros metu, kai kurie net derina darbo laiką su mokslu, o baigę aukštajį mokslą absolventai intensyviai pradeda darbo paieškas pagal jų įgytą specialybę. Jaunimo nedarbo lygis mažėja, tačiau nepaisant šio rodiklio mažėjimo, dauguma jaunų žmonių susiduria su problemomis norėdami įsidarbinti. Šios problemos kyla dėl tam tikrų veiksnių, pavyzdžiu: studetų negebėjimų kritiškai mąstyti, prisitaikyti prie besikeičiančios aplinkos ar netgi galima būtų kaltinti aukštujų mokyklų mokymu, pateikiant tik teorinę medžiagą, be konkrečių praktikos užduočių. Jaunam žmogui kartais kojų pakiša patirties neturėjimas savo profesijos srityje, o keliami darbdavių reikalavimai būna pakankamai didelė našta studentui. Jo mokymosi laikotarpis ilgėja, norint dirbtį gerai apmokamą darbą ir gauti stabilias sąlygas, nes pagal duomenis jaunimas yra linkęs labiau keisti darbo vietą nei vyresnio amžiaus asmenys, ieškodami sau palankiausio varianto. Taip pat galėtume teigi, jog informuotumas apie visas siūlomas aukštujų mokymo įstaigų programas, nėra pakankamai gerai pateiktas. Dažnas moksleivis neturi daug žinių apie norimą studijuoti specialybę ir baigęs studijas patiria bedarbystę, dėl tos specialybės darbo vietų trūkumo. Jaunimo nedarbo problema sukelia jaunų žmonių migracija į kitas pasaulio šalis, ko pasekme būna talentingų, savo gabumų neatskleidusių asmenybių praradimu bei pablogėjusia šalies ekonomine būkle.

3. Pagrindiniai klausimai.

- Kokie keliami darbdavio reikalavimai patirties neturinčiam studentui?
- Kokie veiksnių sukelia jaunų žmonių integracijos darbo rinkoje problemas?
- Ar mokymo įstaigos(universitetas/kolegija ir kt.) suteikia pakankamai žinių studentui, kad galėtų lengvai įsilieti darbo rinkoje?
- Dėl kokių priežasčių vyksta jaunų žmonių emigracija ir kokios yra to pasekmės?

4. Svarbos argumentas. Mano nuomone, ši tema yra aktuali visiems dabartiniams studentams, o ypač tiems, kurie greitu metu gins savo bakalauro darbus. Kiekvienas iš studentų bandys įsilieti į darbo rinką, ieškos ne tik gero darbo su lanksčiu darbo grafiku bei tenkinančiu atlyginimu, bet ir galės įgulti daugiau žinių savo sferoje. Nemažai jaunų žmonių susiduria su sunkumais norėdami įsidarbinti ir todėl mūsų šalyje turėtų daugiau kalbėti apie janų žmonių perspektyvas, bandyti padėti jiems pritapti naujajame jų gyvenimo etape. Kas antras lietuvis neradės darbo savo gimtajame krašte imasi emigracijos, o to pasekme būna jaunų žmonių praradimu.

5. Duomenys.

- „Nedarbo lygis 15-29 amžiaus jaunimo“ nuo 2012-2019 metų. Pagal nubrėžtą grafiką, apibendrinti, ar jaunimo nedarbo lygis didėja, ar mažėja Lietuvoje.
<https://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=737a270d-c3f9-4e10-a33e-19643ca6f773#/>

- Remiantis eurostat grafiku, palyginti 15-24 amžiaus jaunimo nedarbo lygi Europoje.
<https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/graph.do?tab=graph&plugin=1&pcode=tipslm80&language=en&toolbox=type>
- Naudojantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, nustatyti, ar migracija yra paplitusi jaunimo tarpe (15-29m.) <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=bbf4277f-f4da-4ac4-baa6-9407f23935f5#/>
- 13-15 psl yra apibendrinta 2018 metų jaunimo situacija darbo rinkoje
https://www.lbd.lt/Informacija/DarboRinka/Tendencijos_pdf/Lietuvos%20darbo%20rinkos%20tendencijos%202018%20m%20I%20ketv.pdf
- Pateikta 2017 jaunimo situacija darbo rinkoje ir bandyti lygtinti su 2018 metais.
<file:///C:/Users/Erika/Desktop/rasto%20darbas/JDC-naujienlaiskis.pdf>

6. Išvados.

Suradus tinkamus duomenis iš Eurostat ir Lietuvos statistikos departamento galima teigti, jog Lietuvoje jaunimo nedarbo lygis mažėja. 2012 metais 15-29 metų žmonių nedarbo lygis siekė beveik 20%, o 2018 metasi šis procentas sumažėjo iki 7,5%. Matydami tokį rezultatą galėtume pasidžiaugti, tačiau lyginant su ES šalimis Lietuva vis dar lieka turinti nemažai jaunų bedarbių. Šalys turinčios mažą bedarbystės lygi: Vokietija, Danija, Austrija, netgi mūsų kaimynė Estija, o daugiausia jaunų bedarbių turi Kroatija, Ispanija, Kipras, Portugalija ir taip toliau. 2017 metais buvo pasiekta rekordiškas emigrantų skaičius, iš Lietuvos išvyko 24 471 tūkst jaunų žmonių. Taip pat lyginant emigrantų ir imigrantų skaičių, jis yra neproporcionalus, t.y. daugiau pasireiškia jaunų žmonių emigracija į kitas šalis nei grįžimas atgal į Lietuvą.

7. Literatūra.

- 1) @phdthesis{paliakaite2013lietuvas, title={Lietuvos universiteto socialinių mokslo krypties absolventų kvalifikacijos atitinkamas darbo rinkos poreikiams}, author={Paliakaitė, Viktorija}, year={2013}, school={Vytautas Magnus University}}
 Magistro baigiamojo darbo autorė gilinasi į Lietuvos rinkos darbo rinkos poreikius, absolventų „galimybų spastus“.
- 2) @article{gruvzevskis2003jaunimo,
 title={Jaunimo integracijos į darbo rinką problemos},
 author={Gruževskis, Boguslavas and Okunevičiūtė-Neverauskienė, Laima},
 journal={Profesinis rengimas: tyrimai ir realijos},
 number={6},
 pages={174–189},
 year={2003}}

Šiame moksliniame darbe B. Gruževskis ir L. Okunevičiūtė Neverauskienė pateikia būdus kaip galima būtų spręsti jaunimo nedarbo problemas ir kaip jų darbą tobulinti.
- 3) @article{ladauskaite2015jaunimo,
 title={Jaunimo nedarbo situacijos analizė ir perspektyvos},

```
author={Ladauskait{\.e}, Gintar{\.e} and Karalevi{\v{c}}ien{\.e}, Jurgita and Skun{\v{c}}ikien{\.e},  
Solveiga},  
journal={STUDIES IN MODERN SOCIETY},  
pages={211},  
year={2015}  
}
```

Gintarė Ladauskaitė, Jurgita Karalevičienė, Solveiga Skunčikienė analizuoja jaunimo bedarbystės problemas: aprašo konkrečius teorinius veiksnius lemiančius nedarba, kurie leidžia labiau suvokti nedarbo ir integracijos temą.

```
4) @article{braziene2012darbo,  
title={Darbo rinkos reikalavimai ir jaunimo {\k{i}}sidarbinimo galimyb{\.e}s Lietuvoje: darbo  
pasi{\u=}{u}los skelbim{\k{u}} turinio analiz{\.e}s rezultatai},  
author={Brazien{\.e}, R{\u=}{u}ta and {\v{S}}alkauskait{\.e}, Ugn{\.e}},  
journal={Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos},  
number={4},  
pages={77--88},  
year={2012}  
}
```

Rūta Brazgienė ir Ugnė Šalkauskaitė straipsnyje apžvelgai jaunimo situacija darbo rinkoje.

5) <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:JTzZ9R4kwaMJ:kurklt.lt/wp-content/uploads/2015/10/Jaunimo-u%25C5%25BEimtumo-priemoni%25C5%25B3-rinkodara.-Pirmas-etapas.pdf+&cd=1&hl=lt&ct=clnk&gl=lt>

Pateikiamas ne tik Lietuvos jaunimo nedarbo analizė bet ir kai kurių ES šalių .

8. Planuojamas turinys.

- 1) Įvadas
  - a) Kodėl jaunimo integracijos į darbo rinką tema yra svarbi?
  - b) Jaunimo nedarbo lygis Lietuvoje ir Europoje.
  - c) Problemos, su kuriomis susiduria studentas darbo rinkoje.
- 2) Jaunimo perspektyvos ir problemas darbo rinkoje:
  - a) Įsidarbinimo galimybės moksleiviams ir studentams.
  - b) Siūlomi atlyginimai, patirties neturinčiam, ką tik mokslus baigusiam studentui.
  - c) Emigruojantis jaunimas- kokių tikslų ir į kokias šalis dažniausiai išvyksta Lietuvos jaunimas.
- 3) Išvados

Pavadinimas: Nekilnojamojo turto kainų pokyčiai Lietuvoje 2009-2019m.

Kontekstas: Nekilnojamojo turto rinka vaidina svarbū vaidmenį šalies ekonomikoje, nes ji glaudžiai susieja sritis, kurios turi įtakos šalies ūkiui, t. y. statybos sektoriui, bankininkystės rinką, draudimo bendroves, nekilnojamojo turto agentūras bei žinoma ir tuos žmones, kurie įsigija būstą savo reikmėms. Šiuo metu nekilnojamojo turto gyvenamosios paskirties būstų kainos kyla ir leidžiasi tam tikruose regionuose nevienodai. Keletas priežasčių, kas paskatina tokius kainų skirtumus tai - skirtinges gyventojų pajamos, žmonių vidinė migracija šalyje, nedarbo lygis bei infliacija.

Pagrindiniai klausimai:

- Kokie veiksniai turėjo įtakos kainų kitimui?
- Kokiuose Lietuvos miestuose kainos kilo ar krito?
- Kokios nekilnojamojo turto perspektyvos ateičiai?

Svarbos argumentas: Nekilnojamas turtas yra svarbi ekonominio potencialo dalis, nes ji sudaro didelę kiekvienos šalies nacionalinio turto dalį. Po 1990 m. Lietuvoje atkurtos nepriklausomybės, nekilnojamojo turto rinkoje situacija nuolat kito: tai dėl geresių ekonominijų sąlygų, tai dėl nukritusių palūkanų normų ir pakankamai liberalių kreditavimo sąlygų. Todėl tampa svarbu išsiaiškinti kokie veiksniai dabar turėjo įtakos būstų kainų kitimui, kokiuose miestuose tai labiausiai pasireiškia ir tinkamai išanalizavus, suradus bendrų sąsajų su ankstesniais metais numatyti nekilnojamojo turto perspektyvas.

Duomenys:

- LSD: "Gyventojų vidaus migracija",
- LSD: "Darbo užmokestis, palyginti su atitinkamo sektorius ir ekonominės veiklos vidurkiu (mėnesinis bruto)",
- LSD: "Būsto kainų pokyčiai",
- https://www.ober-haus.lt/rinkos_apzvalga/nekilnojamojo-turto-kainos-2019-m-balandzio-men/,
- https://www.lb.lt/ltpinigu-finansu-istaigu-paskolu-ir-indeliu-palukanu-normu-statistika-2?ff=1&date_interval%5Bfrom%5D=2015-01&PNS_DUOM_TIPAS%5B%5D=C&BAL_STR%5B%5D=A22&sids=77372-A-column_77372-B-column_77372-C-column_77373-A-line_77373-A-column_77373-B-line_77373-C-line.
- LSD: "Metiniai vartotojų kainų pokyčiai (metinė infliacija)"
- LSD: "BVP vienam gyventojui"

Preliminarūs rezultatai:

1. Nekilnojamasis turtas, jo vertė ir rinkos pokyčiai turi didelę įtaką šalies ekonomikai. Nekilnojamasis turtas per gamybą ir vartojimą prisideda prie bendrojo vidaus produkto kūrimo, t.y. prie šalies ekonomikos stiprinimo.
2. Pagrindiniai veiksniai įtakojantys nekilnojamojo turto gyvenamosios paskirties kainas yra nedarbo lygis, vidinė migracija, skirtingos gyventojų pajamos.
3. Išanalizavus Lietuvos miestuose vyraujančią nekilnojamojo turto pasiūlą ir paklausą, galime teigti, kad nekilnojamojo turto pasiūla mažėja mažuosiuose miestuose, o didėja didmiesčiuose.

Literatūra:

- Autorių kolektyvas (2011). *Ekonomikos modernizavimas: Efektyvumo paieškos ir šiuolaikiniai prioritetai*. Šaltinis naudojamas tinkamai suprasti nekilnojamo turto sąvoką ir NT rinkos ypatumus Lietuvoje.
- Birutė Galinienė, Steponas Deveikis (2011). *Ekonomikos ir turto vertės pokyčiai: tendencijos ir valdymo priemonės*. Šaltinis naudojamas Lietuvos nekilnojamo turto rinkos cikliškumui apibūdinti, taip pat pasidomėti apie pasaulio finansų krizių poveikį Lietuvos ekonomikai.
- Ieva Augutytė-Kvedaravičienė (2016). *Nekilnojamasis turtas: Teorija ir praktika*. Šaltinis naudojamas suprasti, kas turi įtakos nekilnojamojo turto paklausai.

Planuojanamas turinys:

Esė:

1. Įvadas
  - Nekilnojamojo turto samprata
  - Veiksniai įtakojantys nekilnojamojo turto rinką
2. Nekilnojamojo turto pokyčių analizė
  - Nekilnojamojo turto kainų skirtumai
  - Nekilnojamojo turto kainų pokyčius lėmusių veiksnių apžvalga
  - Lietuvos ekonomikos apžvalga ir ateities perspektyvos
3. Išvados

Rašto darbo planas

Pavadinimas: Vyrų ir moterų pajamų nelygybė JAV XXI amžiuje.

Kontekstas: Remiantis OECD duomenimis, 2017 metais JAV moterys už tą patį darbą gaudavo vidutiniškai 18,2% mažesnį atlyginimą nei vyrai. Nors per pastaruosius dešimtmečius šis rodiklis ženkliai pagerėjo, tai yra 4,4% daugiau nei OECD narių vidurkis, kuris siekia 13,8%. Pagal šį rodiklį JAV užima antrą vietą tarp G7 šalių, užleisdama vietą tik Japonijai.

Svarbiausi klausimai:

1. Kokios yra vyrų ir moterų pajamų nelygybės JAV tendencijos pastaraisiais metais?
2. Kokios vyrų ir moterų pajamų nelygybės JAV priežastys?
3. Kokios yra vyrų ir moterų pajamų nelygybės JAV pasekmės?
4. Kokiais būdais galima sumažinti vyrų ir moterų pajamų nelygybę JAV?

Svarbos argumentas: Yra svarbu išanalizuoti, kodėl JAV, vienoje galingiausiu bei labiausiai ekonomiškai išsivysčiusiu pasaulio šaliu, egzistuoja gana didelė pajamų nelygybė tarp lyčių ir kokią įtaką ji daro moterų gyvenimo kokybei. Taip pat labai svarbu išsiaiškinti, kokiais būdais būtų galima mažinti šį atotrūkį.

Duomenys:

<https://data.oecd.org/earnwage/gender-wage-gap.htm#indicator-chart>

Planuoju sugeneruoti grafiką, kuris rodytų pajamų nelygybės tarp vyrų ir moterų tendencijas JAV, galbūt palyginsiu JAV su kitomis OECD šalimis.

Preliminarūs rezultatai: remiantis duomenimis galima matyti, kad pajamų nelygybė tarp lyčių smarkiai sumažėjo per pastaruosius du dešimtmečius, tačiau ji vis dar yra gana didelė.

Literatūra:

- https://www.aauw.org/aauw_check/pdf_download/show_pdf.php?file=The_Simple_Truth
Šiame straipsnyje pateikiama statistika apie vyrų ir moterų pajamų skirtumus, pateikiamos šių skirtumų priežastys.
- <https://equitablegrowth.org/wp-content/uploads/2018/04/040918-pay-inequality2.pdf>
Šiame straipsnyje taip pat pateikiamos pajamų nelygybės priežastys, pateikti siūlymai, kaip spręsti šią problemą.
- https://www.jec.senate.gov/public/_cache/files/0779dc2f-4a4e-4386-b847-9ae919735acc/gender-pay-inequality---us-congress-joint-economic-committee.pdf
Šiame straipsnyje rašoma kokios yra pajamų nelygybės pasekmės moterų gyvenimo kokybei.
- <https://static1.squarespace.com/static/58dbeeb417bffcc09360e31c/t/5908c9c0414fb528ea0a9310/1493748162375/Gap+Inc+Equal+Pay.pdf>
Šiame straipsnyje aprašomos pajamų nelygybės tarp vyrų ir moterų priežastys bei pasekmės.
- <https://labor.ny.gov/NYS DOL%20Pay%20Gap%20Study.pdf>
Šiame straipsnyje aprašoma vyrų ir moterų pajamų nelygybė Niujorko valstijoje, jos priežastys bei pateikiami siūlymai kaip mažinti šią problemą.

Planuojamas turinys:

1. Įvadas
  - Vyrų ir moterų pajamų nelygybės JAV raida
2. Vyrų ir moterų pajamų nelygybės JAV priežastys.
3. Vyrų ir moterų pajamų nelygybės JAV pasekmės.
4. Vyrų ir moterų pajamų nelygybės JAV prevencija.
5. Išvados

Irenos Vasiljevos proposal (7 gr.)

1. Pavadinimas. Teroristų išpuoliai: kaip jie paveikia pasaulinę ekonomiką?

2. Kontekstas. Teroristiniai incidentai, kurie paprastai yra staigūs ir nenuspėjami, per pastaruosius dešimtmečius vis labiau paveikė didelę pasaulio gyventojų dalį. Didėjantis teroristų išpuolių skaičius visame pasaulyje paskatino visuomenę atkreipti dėmesį į šiuo įvykių poveikį įvairiai ekonominėi veiklai ir pasaulio ekonomikos augimui. Dažniausiai ekonomika yra pažeidžiama šiose srityse: prekyba ir turizmas; padidėjęs netikumas rinkose; atsisakomas ekonominės ir politinės laisvės mainais už saugumą; padidėjęs nacionalizmas ir užsienio skepticizmas.

3. Pagrindiniai klausimai. 1) Ar terorizmas turi tokį ekonominį poveikį, kuris nėra tik blogas?

2) Kokiose šalyse, kiek ir kodėl įvyksta vidaus ir tarptautinių incidentų?

3) Kokios pagrindinės daromos žalos ekonomikai?

4) Ko ir kiek praranda nukentėjusios šalys?

5) Kokios priemonės dažniausiai naudojamos incidento metu ir kokiose vietose?

4. Svarbos argumentas.

Atsakymai į iškeltus klausimus yra svarbūs, nes teroristiniai išpuoliai vyksta dažnai ir liečia nemažai šalių. Didesnis su terorizmu susijusių nuostolių supratimas gali padėti vyriausybėms ir daugiašalėms organizacijoms geriau nukreipti ribotus ištaklius.

Šio rašto darbo esmė yra giliau ištyrinėti jau iš esmės žinomus, bet dar menkai suprantamus faktus. Straipsniuose dažnai rašoma apie įvairius incidentus, bet ne visada pateikiama informacija apie kitų šalių paramą ir kitus žingsnius, kurie padėtų atsigauti ekonomikai.

5. Duomenys.

Duomenų šaltinis: Global Terrorism Database.

Lentelių pavadinimai: 1. Kiek įvyko incidentų nuo 1970 iki 2016 metų?

2. Koks atakos tipas pasireiškia dažniausiai?

3. Koks tikslas tipas pasireiškia dažniausiai?

4. Koks ginklo tipas pasireiškia dažniausiai?

5. Kiek žmonių žūsta ir kiek susižaloja per įvairius teroristų išpuolius?

6. Kokie regionai populariausi teroristų išpuoliams?

URL nuorodos:

1. <https://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?chart=overtime&search=Terrorism%20Incidents>
2. <https://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?chart=attack&search=Terrorism%20Incidents>
3. <https://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?chart=target&search=Terrorism%20Incidents>
4. <https://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?chart=weapon&search=Terrorism%20Incidents>
5. <https://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?chart=fatalities&search=Terrorism%20Incidents> bei
<https://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?chart=injuries&search=Terrorism%20Incidents>
6. <https://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?chart=regions&search=Terrorism%20Incidents>

Duomenis planuoju panaudoti atsakant į iškeltus klausimus.

6. Preliminarūs rezultatai.

Daugiausia incidentų įvyksta: Tailande, Indijoje, Sirijoje, Afganistane, Nigerijoje bei Pakistane. Dažniausiai naudojami sprogmenys naikinant paprastus žmones, rečiau per protestus bei mokslo institucijose. Ekonomika yra pažeidžiama šiose srityse: prekyba ir turizmas; padidėjęs netikrumas rinkose; atsisakomos ekonominės ir politinės laisvės mainais už saugumą; padidėjęs nacionalizmas ir užsienio skepticizmas. Be ekonomikos pažeidžiamumo šalys taip pat patiria kultūrinę žalą. Terorizmas turi ekonominį poveikį, kuris nėra tik blogas. Žinant ekonominės terorizmo išlaidas gali pagerėti tokią organizaciją kaip Jungtinių Tautų ir Pasaulio banko gebėjimas padėti besivystančioms šalims, kurios patiria teroro išpuolius.

7. Literatūra.

1. <https://www.stlouisfed.org/on-the-economy/2018/january/economic-impact-terrorism-developing-countries> Ekonominis terorizmo poveikis besivystančioms šalims.
2. <https://www.weforum.org/agenda/2018/10/why-we-need-to-measure-the-economic-impact-of-terrorism-in-the-middle-east/> Ekonominis terorizmo poveikis artimuosiuose rytuose.

3. <https://www.investopedia.com/articles/markets/080216/top-5-ways-terrorism-impacts-economy.asp> Populiariausi 5 dalykai, kuriuos terorizmas daro ekonomikai.
4. <https://www.fxcm.com/uk/insights/effect-terrorism-global-markets/> Terorizmo poveikis pasaulinėms rinkoms.
5. <https://globaledge.msu.edu/blog/post/54529/economic-impact-of-terrorism> Terorizmo poveikis ekonomikai pinigine reiškme.

8. Planuojamas turinys.

Esė:

1. Įvadas

- Kodėl teroristų išpuoliai yra svarbi tematika
- Kokios pažeidžiamiausios ekonomikos sritys

2. Teroristų išpuolių nauda ir žala nukentėjusioms šalims

- Argumentai už naudą
- Argumentai už žalą
- Kokios šalys nukenčia?
- Kaip nukenčia šalys nuo teroristų išpuolių?

3. Išvados

Rašto darbo *proposal*

Kas būtų jei pasaulis naudotų tik atsinaujinančius energijos išteklius?

Šiandieniniame pasaulyje vis daugiau žmonių kalba apie žaliają ekonomiką, apie tai, kaip svarbu sumažinti planetos užterštumą ir klimato kaitą. Visus šiuos neigiamus reiškinius daugiausia sukelia elektros energiją ir šilumą gaminančios jégainės. Siekiant sumažinti išmetamų dujų kiekį į aplinką, valstybės stengiasi iškastinj kurą pakeisti atsinaujinačiais energijos šaltiniais (AEI). Nors tai ir nėra taip paprasta, tačiau internete rasti duomenys rodo, kad kai kurioms valstybės itin sėkmingai pavyksta vygdyti ES priimto nutarimo, kad iki 2030 m. žaliosios energijos dalis sudarytų bent 32 proc. visos ES suvartojamos energijos, o 2050 m. planuojama net 80 proc.

Savo rašto darbe sieksiu atsakyti į klausimus:

- Kas būtų jei visos valstybės naudotų tik AEI?
Šaltiniai: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/8918385.pdf>
- Kokie trūkumai ir privalumai naudojant AEI? (bus galima išskirti kelis pagrindinius AEI ir juos aprašyti)
Šaltiniai: <https://nvsc.lrv.lt/lit/naujienos/atsinaujinantys-energijos-saltiniai-ir-poveikis-visuomenes-sveikatai> ; <file:///C:/Users/Admin/Downloads/3668-Article%20Text-2629-1-10-20180417.pdf>
- Kurios šalys pirmauja naudonat AEI ir kiek procentų?
Šaltiniai: https://ec.europa.eu/lithuania/Investment%20plan_lt ;
http://appss.o.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nrg_ind_ren&lang=en
- Kaip Lietuva prisideda prie AEI naudojimo?
Šaltiniai: <https://enmin.lrv.lt/lit/veiklos-sritys-3/atsinaujinantys-energijos-istekliai/statistika> ;
<file:///C:/Users/Admin/Downloads/3668-Article%20Text-2629-1-10-20180417.pdf> ;
https://ec.europa.eu/lithuania/Investment%20plan_lt ;
http://www.technologijos.lt/n/technologijos/energija_ir_energetika/S-72278/straipsnis/Lietuvoje-atsiranda-naujos-galimybes-daugiabuciuose-naudoti-savo-pagaminta-elektra---gamineate-bet-kur-kad-ir-sodyboje-o-naudojate-savo-bute

Rašant šį darbą sieksiu sužinoti kokie įvyktų pokyčiai pasaulyje jei energijai išgauti būtų naudojami tik atsinaujinantys energijos ištekliai. Kokie būtų trūkumai ir privalumai?

DUOMENYS

- http://appssso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nrg_ind_ren&lang=en
Eurostat: „Share of energy from renewable sources“ naudosiu lentelę iš šio puslapio, kuri padės apžvelgti kiek procentų skirtinges šalys suvartoja energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių.
- <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=f0518856-3edb-4608-a95c-c7efe4b069c3>
LSD: „Elektros energijos bendroji gamyba iš atsinaujinančios energijos išteklių“ šie duomenys rodo, kiek energijos pagamina Lietuva iš atsinaujinančių energijos išteklių.

ESĖ PLANAS

Infliacijos poveikis šalies ekonomikai bei sąsaja su nedarbo lygiu

KONTEKSTAS

1€ ar 20€ banknotai, nei vienas neturi tikslios apibrėžtos piniginės vertės. Skirtingu laikotarpiu pinigų vertė ir galimybės nusipirkti daiktą už tam tikrą sumą kinta. Pastebimas darbo užmokesčio augimas bei kainų kilimas priveda prie infliacijos reiškinio. Lietuvos inflaciros lygis 2018m. nukrito iki 2,5%, tačiau dėl didėjančių kainų bei kylančio darbo užmokesčio nuolat auga. Tuo tarpu, Lietuvos statistikos departamento duomenimis nedarbo lygis Lietuvoje sumažėjo ir 2018 metais siekė 6,2%. Pasak, ekonomisto Ž. Maurico šio nedarbo skaičiaus negalima įvertinti vienareikšmiškai, nes sveikas nedarbo lygis yra tokis, kuris nedidina šalies inflaciros lygio. Taip pat, Mauricas teigė, jog Lietuvoje nedarbo lygis yra mažesnis nei natūralus, nes pasireiškia darbuotojų trūkumas bei yra keliamas darbo užmokestis. Remiantis ekonomisto mintimis galima prieiti išvados, jog mažėjantis nedarbo lygis skatina darbdavius kelti darbuotojų atlyginimus, o tai daro įtaką inflaciros lygio kilimui.

PAGRINDINIAI KLAUSIMAI

- Inflaciros reiškinys – kas tai yra?
- Kokia inflaciros nauda ir žala šalies ekonomikai?
- Kaip siejasi nedarbo lygis ir inflaciros lygis?

SVARBOS ARGUMENTAS

Kainom nuolat kylant ir tuo pačiu didėjant darbo užmokesčiui prieinama prie neišvengiamos piniginio vieneto vertės sumažėjimo. Kontroliuojama inflaciros veikia teigiamai: gali didinti šalies ekonomikos lygi, leidžia žmonėms planuoti savo finansus. Tačiau, jei inflaciros staigiai išauga, gali būti patiriami smarkūs nuostoliai. Žmonių santaupos nuvertėja ir pirkinių krepšelis smarkiai sumažėja. Skolintojai atgauna tą pačią pinigų sumą, tačiau jos vertė tampa mažesnė.

DUOMENYS

Europos Sąjungos ir Lietuvos inflaciros lygis:

<https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00118&plugin=1>

Europos Sąjungos ir Lietuvos nedarbo lygis:

https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tepsr_wc170&language=en

PLANUOJAMI REZULTATAI

Planuoju darbu parodyti, jog siejasi nedarbas su inflaciros. Mažėjant nedarbo lygiui spartėja inflaciros. Ir atvirkščiai: didėjant nedarbo lygiui – mažėja inflaciros.

PLANUOJAMAS TURINYS

1. IVADAS
  - Inflaciros ir nedarbo samprata
  - Inflaciros rūšys
  - Inflaciros nauda ir žala ekonomikai
2. NEDARBO IR INFLACIJOS SĄSAJA
  - Kaip siejasi nedarbo lygis su inflaciros?

- Lietuvos infliacijos bei nedarbo rodikliai per paskutinius 18 metų. Jų palyginimas, kreivių sudarymas bei apibūdinimas.
- Europos inflacių bei nedarbo rodikliai per paskutinius 18 metų. Jų palyginimas, kreivių sudarymas bei apibūdinimas.

Bandysiu sudaryti inflacių ir nedarbo kreives ir pažiūrėti ar egzistuoja sąryšis tarp inflacių bei nedarbo. Taip pat norēsiu palyginti inflacią su nedarbo Europos Sajungoje ir remiantis šaltiniais padaryti išvadas apie Lietuvos rezultatus ES kontekste. Taip pat galvoju bandyti panagrinėti, kas lemia Lietuvos ir ES rodiklių skirtumus.

3. IŠVADOS

LITERATŪRA

1.

```
@phdthesis{priogauskas2012nedarbo,
  title={Nedarbo ir inflacių makroekonomin{\.e} analiz{\.e}. Filipso kreiv{\.e} ir jos reik{\v{s}}m{\.e} ekonomikoje},
  author={Priogauskas, Aivaras and Panovas, Igoris and Seiranov, Jusif and Kuodis, Raimondas and Dobravolskas, Algis and Davulis, Gediminas},
  year={2012},
  school={Mykolo Romerio universitetas}
}
```

2.

```
@phdthesis{vaitkute2009inflaciujos,
  title={Inflacių fenomenas ir jo {\k{i}}taka Lietuvos ekonomikai},
  author={Vaitkut{\.e}, Rasa},
  year={2009},
  school={Vytautas Magnus University}
}
```

3.

```
@article{kareivaite2007ryvso,
  title={Ry{\v{s}}io tarp inflacių ir nedarbo tyrimas Baltijos valstyb{\.e}se},
  author={Kareivait{\.e}, Roberta and Lipskis, Valdas and Rudyt{\.e}, Dalia},
  journal={Ekonomika ir vadyba: aktualios ir perspektyvos},
  number={1},
  pages={134--142},
  year={2007}
```

- }
- 4.
- @article{lacker2007inflation,
title={Inflation and unemployment: a layperson's guide to the Phillips curve},
author={Lacker, Jeffrey M and Weinberg, John A},
journal={FRB Richmond Economic Quarterly},
volume={93},
number={3},
pages={201--227},
year={2007}}
- }
5. V. Skominas „Makroekonomika“, 2006m., Vilnius.
6. <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/244592/lietuvoje-vyru-nedarbas-didesnis-nei-moteru-ekonomistai-izvelgia-gresmiu>
7. <https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/stableprices.lt.html>

Rašto darbo proposal'as

Justinas Petrošius

2019-05-15

Pavadinimas

“Mokesčių rojus”: nauda ar žala valstybei ir jos žmonėms?

Kontekstas

Žiūrėdami į tokią statistiką kaip GDP per capita, pamatytaumėme, kad pirmajančios šalys gali būti ne tos kurios tikėjotės, o gal net ir negirdėjote tokią šalį kaip Monakas, Bermudo, Makao, Airija ir t.t. Visos šios šalys turi vieną bendrą sąvoką, kuri jas apibudina – Tax haven. Iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti, kad būti šia “tax haven” valstybe yra didžiulis laimėjimas – visos šios šalys turi didžiulį BVP tenkantį vienam gyventojui, bet ar tikrai viskas yra taip, kaip atrodo iš pirmo žvilgsnio?

Pagrindiniai klausimai

- Kas yra mokesčių rojus?
- Kokia žalą patiria žmonės, gyvenantys “tax haven” šalyje?
- Ar yra teigiamu padarinių “tax haven” šalyje?
- Ar statistiniai duomenys, tokie kaip BVP, atitinka realybę šalyje?

Svarbos argumentas

Norint kalbėti apie Airijos ar Liuksemburgo “sékmę”, reikia žinoti, kas yra tie “tax haven” ir kokius kriterijus jie turi atitikti. Daugelis žmonių į Airiją žiūri kaip į autoritetą, nes valstybės plotas ir gyventojų skaičius yra panašūs į Lietuvos, todėl reikia žinoti, su kokiais sunkumais susiduria Airija, kaip “tax haven” valstybė ir ar iš tiesų Lietuvai reiktu žiūrėti į Airiją kaip į sékmés pavyzdį, nes statistika ne visada gali atspindėti realybę.

Duomenys

inequality and corruption – duomenų dar neturiu

NT (nekilnojamo turto) kainų šuoliai – duomenų dar neturiu

<https://www.ft.com/content/6c7a0c9a-1913-30a2-a317-24d2623e1865> -BVP ir BNP skirtumai Airijoje

....

Preliminarūs rezultatai

“Mokesčių rojaus” šalyse didėja korupcija, pajamų nelygybė. Šių valstybių gyventojai pralaimi, nes didžiulių organizacijų sukurtas darbo vietas užima užsieniečiai, o ne vietiniai gyventojai. Taip pat šalyse kyla ir nekilnojamo turto kainos.

Nuorodos

corporatefinanceinstitute. Nuskaityta iš *corporatefinanceinstitute*:

<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/other/what-is-tax-haven/>
aprašoma savoka tax haven
Global Financial Integrity. (be datos). Nuskaityta iš gfintegrity: <https://www.gfintegrity.org/issue/tax-havens-bank-secrecy/>
Įmonių neskaidrumas - kita problema, kurią sukelia mokesčių rojus
Harding, L. (2016). *The Guardian*. Nuskaityta iš theguardian:
<https://www.theguardian.com/news/2016/apr/03/what-you-need-to-know-about-the-panama-papers-panama-papers-leak>
Maveric, J. (2018). *Investopedia*. Nuskaityta iš Investopedia: <https://www.investopedia.com/articles/personal-finance/100215/5-countries-without-income-taxes.asp>
valstybės, kurios neturi pajamų mokesčio. paaikina kodėl kitos valstybės yra tax haven
Taylor, C. (2016). Nuskaityta iš *www.irishtimes.com*: <https://www.irishtimes.com/business/economy/ireland-s-gdp-figures-why-26-economic-growth-is-a-problem-1.2722170>
puikus pavyzdys apie Airija

Planuojamas turinys

1. Įvadas
  - Kas yra "mokesčių rojus"
  - Šalys, atitinkančios "mokesčių rojaus" kriterijus
  - Panamos dokumentų paviešinimas
2. "Mokesčių rojaus" nauda/ rizika
  - Teigiami "Mokesčių rojaus" padariniai
  - Neigiami "Mokesčių rojaus" padariniai
  - Ką rodo duomenys pasaulyje?
3. Išvados

Vilniaus Universitetas
Ekonomikos ir verslo administravimo fakultetas
Ekonomika, 1 kursas, 6 grupė
Karolina Jacevič
Esė proposal

„Nedarbo lygio tendencija Lietuvoje 2009-2018 (tyrimas)“

Žodžių skaičius – 430

2019-05-15

1. Kontekstas

Viena opiausių valstybių problemų yra nedarbas. Nedarbo lygiu parodoma žmogaus socialinė padėtis ir valstybės ekonominė padėtis. Dauguma politikų nedarbo lygi vertina kaip vieną ekonomikos rodiklių. Ši problema paveikia ne tik paminėtą socialinę sferą, bet ir psichologinę individu sferą, kai žmogus nesugeba rasti darbo, vėliau praranda pasitikėjimą savimi ir valstybe bei svarbiausia sfera - ekonominė, kuri šiuo metu yra labai populiarū ūkių išvystymo gyvenime, nes kiekvienam valstybės gyventojui yra svarbu gauti pajamas už atliktą darbą, o valstybei gerinti finansinę padėtį.

1.1. Pagrindiniai klausimai

1. Ar nedarbo lygis Lietuvoje didėjo/mažėjo?
2. Kas įtakojo kisti nedarbo lygi Lietuvoje?
3. Kaip nedarbas paveikė BVP?
4. Ko įmanoma tikėtis ateityje?

Atsakant į iškeltus klausimus yra svarbu atsakyti ir suprasti kokia ekonominė situacija buvo ir yra Lietuvoje. Taip pat yra aktualu, kaip valstybė sprendžia šią opią problemą. Svarbu nustatyti nedarbo priežastis, kaip ir kokių buvo imtasi priemonių priežastims šalinti. Išanalizuoti svarbias tendencijas, kurios lėmė darbo rinkos pakitimus, sužinoti BVP kitimo reikšmę bei numatyti, kas bus ateityje ir ar Lietuvoje nedarbo problema išliks.

1.2. Duomenys

1. LSD („Nedarbo lygis“, „Bedarbiai“, „Darbo jėga“, „BVP“).
2. Eurostat („namq_10_pe.xls“, „nama_10_a64_e“).
3. OECD („Employment by activity“, „Temporary employment“).
4. Europos komisijos ataskaita Lietuvai 2011-2018 metai.

1.3. Rezultatai

1. Po krizės nedarbo lygis ženkliai padidėjo, tiek sumažėjo atlyginimas ir padidėjo emigracija, tuo pačiu siūlyta didinti užimtumą, BVP augimas krito.
2. 2012 metais išaugo ilgalaikis nedarbas nuo 1% iki 8%.
3. 2013 metais ilgalaikio nedarbo lygiai lieka aukšti, atsiradęs jaunimo nedarbas šiek tiek mažėja.

4. 2015 nedarbo lygis mažėja, atlyginiai didėja, bet vis dėlto jaunimo nedarbas išlieka aukštas, nuolatinė emigracija ir visuomenės senėjimas įtakoja darbo jėgos mažėjimą.
5. 2017 metais užimtumo lygis viršija ES vidurkį, nedarbas, ilgalaikis nedarbas bei jaunimo nedarbas dar labiau sumažėjo.
6. 2018 metais užimtumas pasiekė rekordinį lygį, nedarbas sumažėjo iki tokio lygio, koks buvo 2008 metais.
7. Lietuvos nedarbas mažėjo kiekvienais metais, stengtasi gražinti buvusią ekonominę situaciją iki krizės.

2. Literatūra

1.

@article{berzvinskiene2010ilgalaikio,
 title={Ilgalaikio nedarbo dinamika ekonominio nuosmukio s{\k{a}}lygomis},
 author={Ber{\v{z}}inskien{\.e}, Daiva and B{\=u}dvytyt{\.e}-Gudien{\.e}, Aina},
 journal={Ekonomika ir vadyba: aktualios ir perspektyvos},
 number={1},
 pages={15--24},
 year={2010}}

(Ilgalaikio nedarbo reikšmė ekonomikai)

2. @article{vsvedaite2012laikinasis,

title={Laikinasis {\k{i}}darbinimas kaip jaunimo nedarbo lyg{\k{i}} Lietuvoje ir Europos S{\k{a}}jungoje ma{\v{z}}inanti darbo alternatyva},
 author={{\v{S}}vedait{\.e}, Erika},
 journal={Profesin{\.e}s studijos: teorija ir praktika},
 number={10},
 pages={107--115},
 year={2012}}

Darbo rinka ir jaunimo nedarbas, jo sąlygos ir reikšmė ekonomikai

3. @article{paltarokait2010jaunimo,

title={Jaunimo nedarbo Lietuvoje situacijos analiz{\.e} ir problemos sprendimo keliai},
 author={Paltarokait{\.e}, Kristina and Butkus, Lekt Mindaugas},
 journal={Akademinio jaunimo siekiai: ekonomikos, vadybos ir technologij{\k{u}} {\k{i}}{\v{z}}valgos: student{\k{u}} mokslin{\.e}s-praktin{\.e}s konferencijos prane{\v{s}}im{\k{u}} med{\v{z}}iaga},
 pages={34--38},
 year={2010},
 publisher={Citeseer}}

(Jaunimo nedarbo problemos sprendimai)

4. 26-as, 28-as, 30-as, 32-as, 34-as Lietuvos ekonominiai tyrimai

26-as <https://www.llri.lt/wp-content/uploads/2015/06/LET26.pdf>

28-as <https://www.llri.lt/wp-content/uploads/2015/06/LET2011-12-1-tekstas.pdf>

30-as <https://www.llri.lt/wp-content/uploads/2015/05/LET30.pdf>

32-as http://files.lrinka.lt/LET2013_2014_1/LET32.pdf

34-as http://files.lrinka.lt/LET2014-15-1_LT.pdf

(Tyrimuose aprašyta tų metų ekonomika, svarbiausias elementas BVP, nedarbas)

5. @article{kiauvsiene2015nedarbo,
title={Nedarbo lygio s{\k{a}}sajos su ekonominiais rodikliais Lietuvoje},
author={Kiau{\v{s}}ien{\.e}, Ilona and Vidrevi{\v{c}}ien{\.e}, Inga},
journal={Vadybos mokslas ir studijos-kaimo versl{\k{u}} ir j{\k{u}} infrastrukt{\=u}ros pl{\.e}trai},
volume={37},
number={2},
pages={221--230},
year={2015}}

(Nedarbo lygis jvairiais laikotarpiais)

6. @article{moskvina2014saugumas,
title={Saugumas lanks{\v{c}}ioje darbo rinkoje},
author={Moskvina, Julija and Sku{\v{c}}ien{\.e}, Daiva},
year={2014}
}

(Lankstumo sąlygos darbo rinkoje, jų ryšys su Lietuvos užimtumu)

7. @article{pocius2003ilgalaike,
title={Ilgalaike nedarbo problema Lietuvoje},
author={Pocius, Ar{\=u}nas and Okunevi{\v{c}}i{\=u}t{\.e}-Neverauskien{\.e}, Laima},
journal={Filosofija. Sociologija},
number={1},
pages={43--48},
year={2003}
}

(Papildoma informacija, priežastys apie ilgalaike nedarbą Lietuvoje)

8. Lietuvos statistikos departamentas

9. Eurostat

10. OECD

3. Planuojamas turinys

1. Jvadas:

Nedarbas – svarbi kiekvienos valstybės problema, kuri aktuali kiekvienam gyventojui tiek ekonominė prasme, tiek socialine.

2. Literatūros apžvalga:

Žinoma, kad po krizės nedarbo lygis ženkliai padidėjo, bet 2018 metais nedarbo lygis nukrito iki lygio, kuris buvo prieš ekonominę krizę.

3. Duomenys:

Informacija, duomenys pateikiami grafikais bei lentelėmis ir lyginama su kitais duomenimis (pvz.: Lietuvos nedarbo lygis su ES šalimis)

4. Rezultatai:

Iškelti klausimai atitinka atsakymus ir duomenys tai įrodo

5. Išvados:

1. Lietuvos užimtumas kiekvienais metais kilo, valstybė tam skyrė dėmesį.
2. Darbo rinkoje darbo vietų buvo, bet žmonės, kurie gaudavo mažą darbo užmokestį – emigruodavo, darbo vietas liko laisvos.
3. Taip pat paliesta jaunimo nedarbo tema, tam skirta laikinojo įsidarbinimo alternatyva.

...

Rašto darbo planas

Pavadinimas:

„Migrantų poveikis vietinių gyventojų kasdieniniam gyvenimui“

Kontekstas:

21 amžiuje atsirado daugybė galimybių žmonėms keliauti po visą pasaulį, taip pat emigruoti į kitas šalis ieškant geresnio gyvenimo ir darbo. Vieni daro tai savo noru, kiti – priversti tai daryti dėl įvairių gyvenime iškylančių situacijų. O tai skirtingai veikia ne tik emigravusių, bet ir vietinių žmonių gyvenimus - kartais geresne, kartais blogesne linkme. Šiuo metu daug kalbama apie migraciją (pvz., kiek išvažiuoja lietuvių iš Lietuvos), pabégelių srautą į Europą, kilusį dėl pilietinio karo Sirijoje ir t.t. Ši tema sukelia daug diskusijų, žmonės išsako skirtinges nuomones.

Pagrindiniai klausimai:

- Koks yra Lietuvos gyventojų požiūris į ukrainiečių įtaką darbo užmokesčio keitimuisi?
- Koks yra Ukrainos, Rusijos ir Baltarusijos imigrantų poveikis lietuvių gebejimui įsidarbinti?
- Kaip pabėgeliai paveikia Europos piliečių kasdieninį gyvenimą?
- Ar pabėgelių „išlaikymas“ tenkina visus Europos gyventojus?

Svarbos argumentas:

Vis dažniau girdima žmonių nuomonė apie tai, kad kitataučiai yra viena iš priežasčių, kuri stipriai paveikia mūsų šalies darbo rinką, sumažina darbo jėgos vertę, „numuša“ atlyginimus ir trukdo vietiniams gyventojams, kurie gyvena Lietuvoje nuo pat gimimo arba keliasdešimt metų, įsidarbinti. Tačiau mums pasisekė daugiau nei kitoms, daug turtingesnėms Europos sąjungos šalims, mūsų beveik nepaveikė tokia problema (o tai tikrai problema) kaip pabėgeliai. Jų išlaikymui skiriamos milžiniškos lėšos. Europos gyventojų gyvenimą apvertė aukštyn kojomis. Toks žmonių kraustymasis stipriai paveikia mūsų kasdienybę, priverčia keisti įpročius, gyvenimo būdą...

Duomenys:

- Publications Office of the European Union. „Kasdien Turkijos ir Graikijos sieną kertančių žmonių skaičius.“
[\[http://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/lt/\]](http://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/lt/) (Kalbant

apie didelius pabėgelių srautus, svarbų žinoti kiek būtent jų kerta Europos sąjungos sienas.)

- Standartinis Eurobarometras 84 „Visuomenės nuomonė Europos Sąjungoje“, „Diagrama Nr. 9. Požiūris į migraciją, proc.“ (Grafiko rezultatai bus naudojami kalbant apie ES gyventojų nuomonę apie emigraciją ir lyginant kaip pasikeitė pyliečių nuomonė po pabėgelių srauto)
- Europos migracijos tinklas. „Kas imigruoja į Lietuvą“ [<http://123.emn.lt/>] (Grafikai bus naudojami norint parodyti kiek Lietuvos imigrantų sudaro emigravę lietuviai, kiek- kitų ES šalių gyventojai ir kiek- ne ES šalių gyvenyojai. Taip pat bus kalbama apie tai, kad didžiausias imigrantų skaičius atkeliauja į Lietuvą iš Ukrainos.

Preliminarūs rezultatai:

- Viena svarbiausių migracijos priežascių- žmonių noras gyventi geriau, daugiau uždirbti. Todėl norint „sulaikyti“ gyventojus nuo emigracijos, kiekviena valstybė turi sukurti tokias gyvenimo sąlygas, kurios tenkintų šalies gyventojus (gerinti mediciną, didinti atlyginimus, gerinti išsilavinimo kokybę, kurti saugią gyvenimo aplinką ir t.t)
- Didžiausio žmonių emigravimo srauto sulaukia labiausiai išsivysčiusios Europos sąjungos šalys. Finansinis šalių pranašumas ir karjeros augimo perspektyvos tampa svarbiausiu faktoriumi, pagal kurį emigrantai pasirenka šalį.
- Po pylietinio karo Sirijoje 2015 m. labai didelis srautas pabėgelių puolė į Europos sąjungos šalis, pasirinkdami turtingiausias šalis. Tai sukėlė vietinių gyventojų nepasitenkinimą ir pakeitė jų požiūrių į emigrantus.
- Pigesnė emigrantų darbo jėga Lietuvoje turi didelį povekį lietuviams. Darbdaviai turėtų galimybę į darbą priimti žmogų (emigrantą), kuris sutinka dirbti už minimalų atlyginimą, ko nesutinka daryti lietuviai. Nuo to kenčia didelis skaičius lietuviškų šeimų.

Literatūra:

- Asta Stulgienė, Asta Daunorienė (2009), „*Migracijos poveikis darbo jėgos rinkos pusiausvyrai*“. Prieiga per internetą: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2009~1367168460797/J.04~2009~1367168460797.pdf> (žiūrėta gegužės 10 d.).
- Karolis Žibas (2012), „*Baltarusiai, rusai ir ukrainiečiai Lietuvoje: nuo imigrantų iki ateities piliečių*“. Prieiga per internetą: http://www.ces.lt/wp-content/uploads/2013/01/EtSt %C5%BDibas_2012.pdf (žiūrėta gegužės 15 d.).
- Publications Office of the European Union (2017), „*Migracijos krizė*“. Prieiga per internetą: <http://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/lt/> (žiūrėta gegužės 15 d.).

- Ieva Balsiūnaitė (2016), „*Neapykantos kalbos raiška Lietuvos interneto dienraščių publikacijose apie pabėgelius*“. Prieiga per internetą: <http://www.zurnalai.vu.lt/zurnalistikos-tyrimai/article/view/10751/8844> (žiūrėta gegužės 14 d.).

Planuojamas turinys:

1. Įvadas
  - Kodėl migracijos tematika yra svarbi
  - Kokie veiksniai turi įtakos migracijai
2. Ukrainos, Rusijos ir Baltarusijos migrantų įtaka Lietuvos piliečių gyvenimui
  - Kaip kitataučiai paveikia darbo užmokestį
  - Kitataučių įtaka Lietuvių gebėjimui ir galimybėms įsidarbinti
3. Pabėgelių įtaka Europos piliečių gyvenimui
  - Kaip keitėsi europiečių požiūris į imigrantus
  - Europiečių kasdienybės pasikeitimas dėl pabėgelių
4. Išvados

Karolina Matulevičiūtė

Kokią įtaką elektromobiliai turės naftos rinkai?

- **Kontekstas**

Daugelis žmonių šiais laikais žavisi ir domisi naujausiomis technologijomis, kaip pavyzdžiu elektromobilis, kas yra ganėtinai nauja, masinėje rinkoje atsiradę tik 2012 m.. Vieni juos nori turėti dėl mados, kiti dėl to jog jie neišmeta jokių išmetamujų dujų – taip tausoja gamtą, prisideda prie švaresnio pasauly kūrimo. Tačiau realybėje, nevisi sau gali leisti turėti tai, kas naujausia, nes juos varžo finansiniai sprendimai, todėl aktualu suprasti ar ir kokią įtaką elektromobiliai turės naftos rinkai.

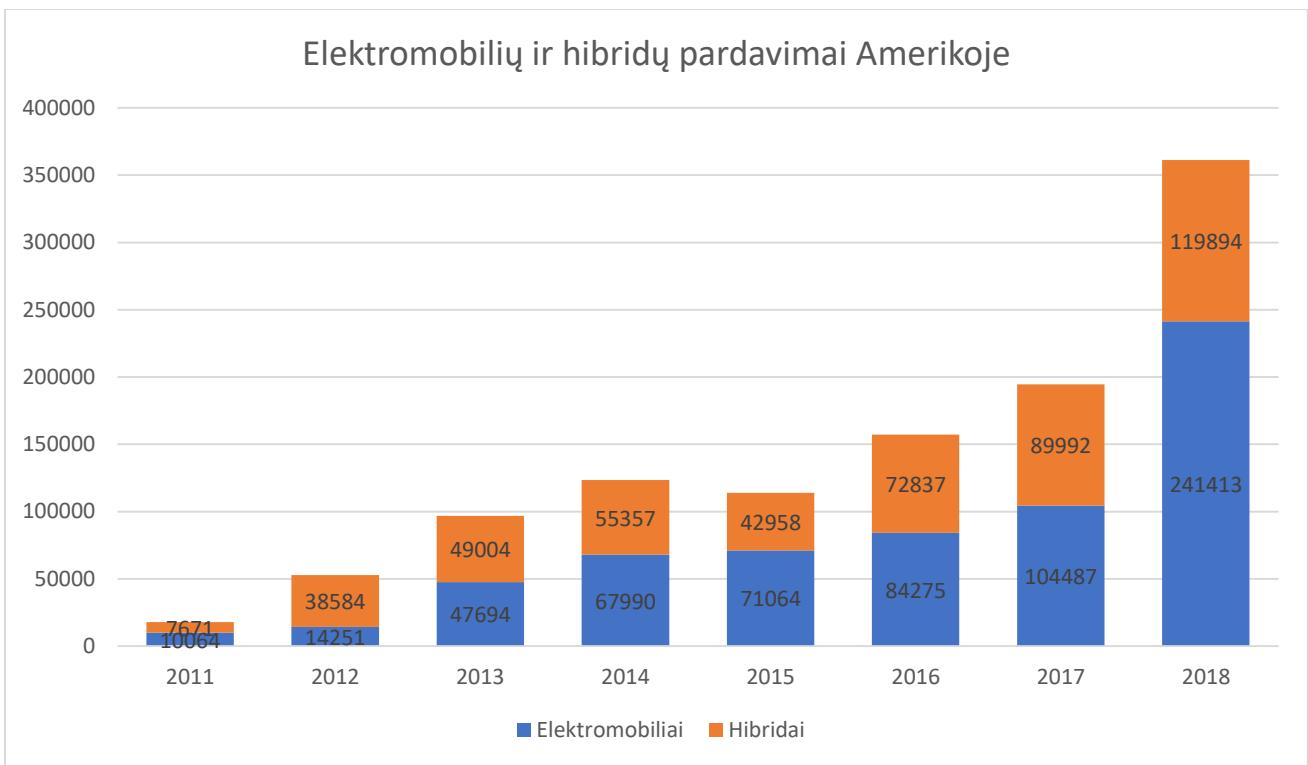
- **Pagrindiniai klausimai:**

1. Kokią įtaką elektromobiliai turės naftos (ypač degalų) rinkai?
2. Ar auganti elektromobilių paklausa reikš pigesnį kurą?
3. Ar ateina galas vidaus degimo varikliais varomų automobilių rinkai?

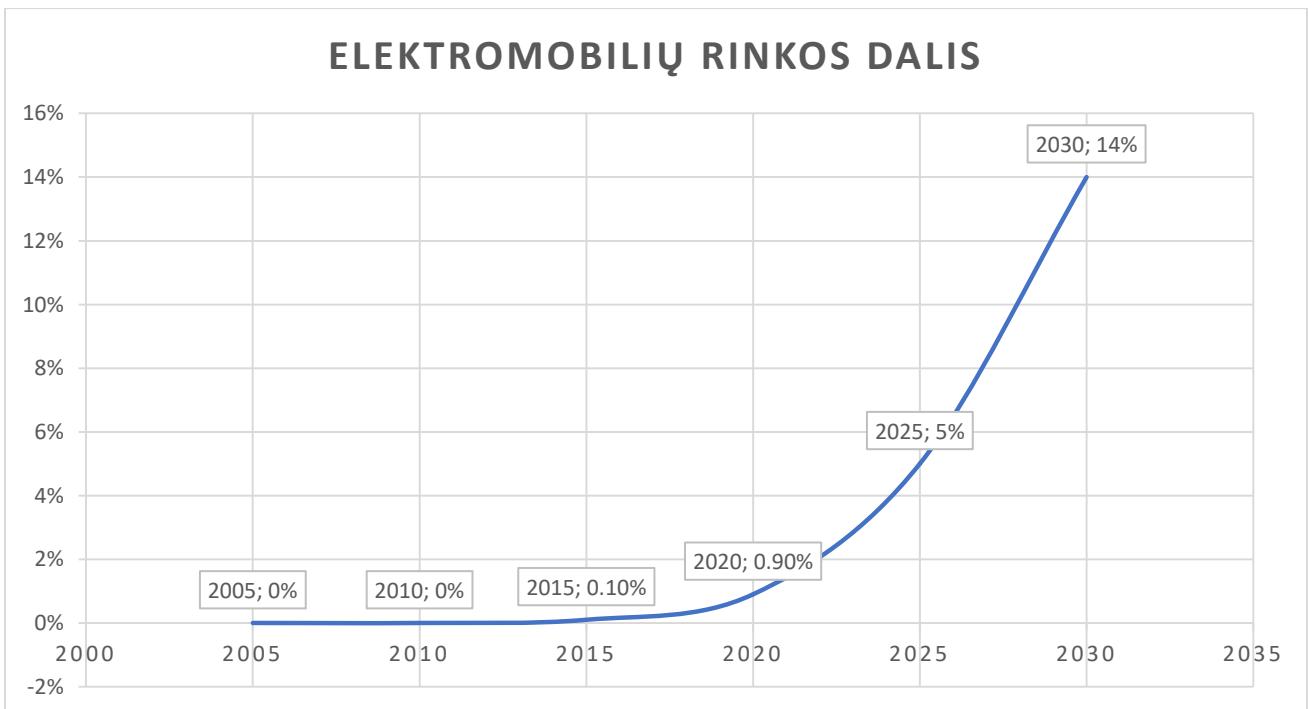
- **Svarbos argumentas**

Svarbu suprasti kaip keičiasi ši rinka, nes tai, kad elektromobilių paklausa didėja, nereiškia jog vidaus degimo varikliais varomi automobiliai išnyks ar kad degalai atpigs (kad keisis rinka), vienas iš galimų scenarijų yra, jog degalų bus gaminama mažiau, todėl jų kaina nesikeis ar gal net ir išaugs, bet gali ir būti ir taip, kad degalai ant tiek atpigs, kad važinėti su automobiliu turinčiu vidaus degimo varikliu taps žymiai taupesniu ir pigesniu variantu. Jau ir dabar, žmonės pirkdami naują automobilį neretai renkasi hibridą – automobilį su vidaus degimo ir elektros varikliais, dirbančiais kartu. Taip jie gauna pliusus iš abiejų rinkų: patogumą iš vidaus degimo variklio ir mažesnę taršą dėl elektros variklio. Tačiau reikia pažiūrėti kaip atrodo elektromobilių rinka šią dieną, ar ji padarė įtakos naftos rinkai, jei taip – kiek? Kadangi elektromobilių paklausa tik auga ir ji auga tikrai labai greitai, reikia logiškai mąstant numatyti ateitį, atsižvelgiant į realistiškas situacijas, bei turimus duomenis.

- **Duomenys**

Šaltinis: <https://electricdrive.org/index.php?ht=d/sp/i/20952/pid/20952>

Šaltinis: <https://www.iea.org/tcep/transport/evs/>

- Preliminarūs rezultatai

Tadas Kisielius, 6 grupė.

Vilniaus Universitetas. Ekonomikos ir verslo administravimo fakultetas, 2019

Padiskutuota apie naftos rinkos kaitą per paskutinius porą metų, pateikti grafikai pagrindžiantys besikeičiančią naftos rinką. Pateikta versija kaip bus ateityje su ją grindžiančiais faktais, įrodytais.

- **Literatūra**

<https://seekingalpha.com/article/4231954-electric-vehicles-impact-future-oil-demand> - Nurodomi galimi ateities scenarijai

<https://www.nanalyze.com/2018/12/electric-cars-impact-oil-industry/> - Pateikiami duomenys kaip kito naftos paklausa pasaulyje, bei pateikiami pavyzdžiai, kad galima būtų susidaryti nuomonę kaip bus ateityje

<https://electricdrive.org/index.php?ht=d/sp/i/20952/pid/20952> - Duomenys apie elektromobilių pardavimus Jungtinėse Amerikos Valstijose

<https://www.iea.org/tcep/transport/evs/> - Duomenys apie elektromobilių rinkos dalį

<https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2018-11-16/oil-demand-for-cars-and-transportation-is-already-falling>

- **Planuojamas turinys**

1. Jvadas
  - Elektromobilių istorija
  - Elektromobilių paklausos išaugimo priežastys
  - Tolimesnė elektromobilių raida
2. Elektromobilių pliusai ir minusai
  - Kokios priežastys kodėl žmonės perka elektromobilius
  - Su kokiomis problemomis susiduria elektromobilių savininkai
3. Elektromobilių įtaka naftos rinkai
  - Duomenys
4. Išvados

Žilvinas Kubilius, 5 grupė

Proposal dalyš

Pavadinimas. Nominalaus ir realaus darbo užmokesčio tendencijos Lietuvoje 2008-2018

Kontekstas. Darbdaviai nustatydami darbo užmokesčių atsižvelgia ne tik į darbo našumą, bet ir į alternatyviąsias pajamas, kurias darbuotojas gautų, jeigu netektų turimo darbo. Remiantis statistikos departamento duomenimis galima pastebėti, kad mažesnėse Lietuvos apskrityse darbo rinkos nėra tokios didelės kaip Vilniuje ir tai sėlygoja, kad Vilniaus apskritis yra pirmaujanti pagal vidutinį darbo užmokesčių. Kita vertus, pravartu stebėti darbo užmokesčio tendencijas, nes 2008-2018 metų laikotarpis apima svarbius Lietuvos ekonomikos įvykius: ekonominė krizė 2009 m., euro įvedimas 2015 m. Taip pat surinkti duomenys leis palyginti darbo užmokesčio tendencijas Lietuvoje ir Europos Sąjungoje.

Pagrindiniai klausimai.

Kas lemia darbo užmokesčio skirtumus skirtingose Lietuvos apskrityse?

Kokios infliacijos tendencijos?

Kaip keitėsi darbo užmokesčis krizės laikotarpiu?

Kokią įtaką darbo užmokesčio kitimui darė euro įvedimas?

Kokia Lietuvos padėtis darbo užmokesčio aspektu Europos Sąjungos fone?

Svarbos argumentas.

Suvokti nominalaus ir realaus darbo užmokesčio sąvokas. Įvertinus darbo užmokesčių Lietuvoje 2008-2018 daryti atitinkamas prielaidas ir lyginti su ES.

Duomenys:

LSD: „Darbo užmokesčio indeksas (mėnesinis)”

<https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=50177a38-5d18-4be1-bc93-aef8de458fdd#/> - skirtumas tarp neto(nominalaus) ir realaus darbo užmokesčio skirtinės laikotarpiais. Grafike rodo, kad dėl krizės darbo užmokesčis smuko 2009 m., o išivedus eurą 2015 m. realusis buvo aukštesnis nei “neto” darbo užmokesčis.

LSD: “Metinė infliacija”

<https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=eb3e825c-f627-4dcc-858d-7c5cf7b46bf9#/> - ataskaitinio mėnesio ir ankstesnių metų atitinkamo mėnesio vidutinio kainų lygio santykinis pokytis, parodantis, kaip pakito vartotojų perkamoji galia.

Eurostat: “HICP - inflation rate”

<https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00118&plugIn=1> – infliacijos rodiklis, kuriuo galima palyginti infliaciją ES ir Lietuvoje.

Eurostat: “Annual net earnings”

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=earn_nt_net&lang=en&fbclid=IwAR2fYQP7jLFaMf9lAq28W29Y_FUDiXfG0Fu3WuNNe72Xj3J_q_L1S4dAul0 – “neto” darbo užmokesčio palyginimas su ES.

Preliminarūs rezultatai.

Iki 2008 m. sekė gana spartus ekonomikos augimas, tačiau 2009 m. krizė buvo esminė priežastis, kodėl nominalus ir realus darbo užmokesčiai ženkliai smuko. Pokriziniu laikotarpiu galime stebėti ekonomikos pagyvėjima ir nuoseklų darbo užmokesčio kilimą iki pat 2018 m. Kalbant apie infliaciją, euro įvedimo metais (2015) pinigų vertė išaugo, to priežastis 2015 m. pradžioje tarptautinėse rinkose smarkiai atpigusi nafta lėmė, kad Lietuvoje degalų kainos taip pat krito. Tai lėmė viso kainų lygio sumažėjimą.

Literatūra.

- @article{vetlov2006lietuvas,
title={Lietuvos darbo rinkos lankstumas},
author={Vetlov, Igor and Virbickas, Ernestas},
journal={Pinig{\k{u}} studijos},
number={1},
pages={5--22},
year={2006}}

Lietuvos darbo rinkos lankstumas, priežastys, kodėl skiriasi atlyginimai apskrityse.

- @article{rudyte2008darbo,
title={Darbo u{\v{z}}mokes{\v{c}}io diferenciacija: veiksnių ir tendencijos},
author={Rudyt{\.\e}, Dalia and Ber{\v{z}}inskien{\.\e}, Daiva and Prichotskyt{\.\e}, Fausta},
journal={Ekonomika ir vadyba: aktualios ir perspektyvos},
number={3},
pages={251--261},
year={2008}}

Infliacijos įtaka darbo užmokesčio tendencijoms, ryšys su darbo našumu.

- @article{kuodis2005euro,
title={Euro {\k{i}}vedimas Lietuvoje: u{\v{z}} ir prie{\v{s}}},
author={Kuodis, Raimondas},
journal={Pinig{\k{u}} studijos},
number={4},
pages={89--96},

```
year={2005}  
}
```

Euro įvedimo pliusai ir minusai, galimas paaiškinimas, kad darbo užmokesčis po euro įvedimo kilo, nes kilo kainos.

- (straipsnis ne is google scholar, tačiau atrodo naudingas ir vedantis prie galimų darbo išvadų)
<https://www.ve.lt/naujienos/ekonomika/euras/treji-metai-su-euru-stebuklas-neivyko-1610486/>
Nors straipsnyje minima, kad Lietuva šuolio nepademonstravo, tačiau po euro įvedimo pastebimas padidėjęs eksportas, BVP augimas, užsienio investicijų pagausėjimas.
- <https://www.lb.lt/lt/naujienos/gyventojai-ir-imones-jau-pirmaisiais-menesiais-pajuto-euro-ivedimo-nauda-1>
Straipsnyje pateikiama apžvalga, kokią naudą atnešė euro įvedimas. Taip pat aptariama deflaciujos priežastis 2015 m., kai nominalus atlyginimas buvo mažesnis už realų.

Report:

1. Įvadas.
Nominalaus ir realaus darbo užmokesčio samprata.
2. Literatūros apžvalga.
Buvo tirta, kas lemia darbo rinkos lankstumą, kokia yra Lietuvos darbo rinka, kokios krizės ir euro įvedimo pasekmės.
3. Duomenys.
Lietuvos Statistikos Departamento duomenys, Eurostat duomenys.
4. Metodai.
5. Rezultatai.
6. Išvados.
2008-2018 m. laikotarpis apima svarbius Lietuvos ekonomikos įvykius. Krizės metais 2009-2010 pastebime darbo užmokesčio kritimą, o pokriziniu laikotarpiu vyrauja nominalaus ir realaus darbo užmokesčio kilimas.

Tema. švietimo problemos Lietuvoje.

Kontekstas. Lietuva šiuo metu susiduria su daugeliu švietimo problemų: mokytojai yra nepatenkinti gaunamais atlyginimais bei nuo mokslo metų pradžios įvestu etatiniu apmokėjimu. Žiemą buvo surengta streiko akcija prie LR Švietimo ir mokslo ministerijos siekiant gauti papildomų pinigų bei geresnių sąlygų. Taip pat yra daug spragų ir pačioje ugdymo kokybėje – tyrimai rodo Lietuvos mokinių pasiekimų skirtumus lyginant su kitomis valstybėmis.

Pagrindiniai klausimai.

1. Kiek kito mokytojų atlyginimai po priimto etatinio apmokėjimo?
2. Kokios yra Lietuvos išlaidų švietimui kitimo tendencijos?
3. Kokie yra skirtumai tarp Lietuvos ir kitų valstybių¹ mokytojų atlyginimų?
4. Koks skirtumas tarp Lietuvos ir kitų valstybių skiriamų lėšų švietimui?
5. Kokie yra Lietuvos mokinių pasiekimai lyginant su kitomis šalimis?

Reikšmė. Patvirtinti arba paneigtai priimto etatinio mokėtojų apmokėjimo naudą, analizuojant kitų valstybių situaciją ir ją lyginant su Lietuvos galima išskirti pagrindinius skirtumus ir taip suvokti pagrindines Lietuvos švietimo problemas bei pamatyti jų sprendimo variantus remiantis sėkmingų valstybių pavyzdžiais.

Literatūra:

1. @article{kalaaja2009small,
title={Small rural primary schools in Finland: A pedagogically valuable part of the school network},
author={Kalaaja, Esko and Pietarinen, Janne},
journal={International Journal of Educational Research},
volume={48},
number={2},
pages={109--116},
year={2009},
publisher={Elsevier}
}
(reikėjo straipsnio apie ikimokyklinį vaikų ugdymą, nuo kelerių metų Suomijos vaikai jį gali pradėti)
2. @book{kupiainen2009finnish,
title={The Finnish education system and PISA},
author={Kupiainen, Sirkku and Hautam{"a}ki, Jarkko and Karjalainen, Tommi},
year={2009},
publisher={opetus-ja kulttuuriministeri {"o}}
}
(dar apie visą Suomijos švietimo sistemą)
3. @article{malaty2006reasons,
title={What are the reasons behind the success of Finland in PISA},
author={Malaty, George},
journal={Gazette des math{"e}maticiens},
volume={108},
pages={59--66},
year={2006}
}
(gali būti naudinga išskiriant faktus, kodėl Suomijos sistema sėkminga)
4. @article{kansanen2003teacher,
title={Teacher education in Finland: Current models and new developments},
author={Kansanen, Pertti},

---

1 Pastaba. Greičiausiai bus remiamasi tų valstybių pavyzdžiais, kurie rodo geriausius mokymosi rezultatus, pavyzdžiu, Suomijos.

journal={Institutional approaches to teacher education within higher education in Europe: Current models and new developments},
pages={85--108},
year={2003},
publisher={Citeseer}
}
(Ir dar šiek tiek apie Suomiją... ☺)

4. @article{trakvselys2016vsvietimo,
title={{\v{S}} vietimo paslaug{\k{u}} kokyb{\e}: efektyvumas, rezultatyvumas, prieinamumas},
author={Trak{\v{s}}elys, K{\k{e}}stutis and Marti{\v{s}}auskien{\e}, Dalia},
journal={Tiltai},
number={1},
pages={191--205},
year={2016}
}
(duomenys, apie moksleivių būseną mokykloje, jaučiamą diskriminaciją ir t.t.)

@article{raudiene2018formuojojamajo,
title={Formuojojamajo vertinimo rai{{\v{s}}} ka Lietuvos mokyklose: k{\k{a}}odo nacionaliniai mokini{\k{u}} pasiekim{\k{u}} tyrimai?},
author={Raudien{\e}, Irena},
journal={Socialinis ugdymas},
volume={50},
number={3},
year={2018}
}
(Apie Lietuvos mokinių rezultatus mokykloje)

Duomenys:

LSD: „Darbo užmokestis (mėnesinis)“

LSD: „Valstybės ir savivaldybių biudžeto išlaidos švietimui, palyginti su BVP“

Eurostat: [educ_ue_fine06]

OECD: <https://data.oecd.org/eduresource/teachers-salaries.htm>

ŠMM: https://www.smm.lt/uploads/lawacts/docs/1371_23ae295b1eb88f9aaaf7f86a39660a752.pdf

Visi duomenys bus reikalingi juos tarpusavyje lyginant.

Turinys:

1. Įvadas (apie dabartinę Lietuvos situaciją, nagrinėjimas pagal literatūrą kitų valstybių pavyzdžiu)
2. Atlyginimų ir išlaidų švietimui skirtumai (lyginant Lietuvos ir užsienio valstybių rodiklius)
3. Lietuvos mokinių pasiekimų rezultatai (lyginant Lietuvos ir užsienio valstybių rodiklius)
4. Išvados (remiantis duomenimis)

1. Pavadinimas
2. Kontekstas (50-100 žodžių)
3. Pagrindiniai/pagrindinis klausimas/klausimai
4. Svarbos argumentas (50-100 žodžių)
5. Duomenys
6. Preliminarūs rezultatai
7. Literatūra
8. Planuojamas turinys

1. Elektroninės prekybos situacija Lietuvoje per paskutinius 5 metus.
2. Remiantis Lietuvos Statistikos departamento duomenimis, Lietuvoje nuo 2014 iki 2018 metų namų ūkių, turinčiu interneto prieigą, išaugo nuo 66% iki 78,4% miestuose ir kaimuose. Palankios techninės sąlygos lėmė išaugusį elektroninės prekybos svetainių skaičių Lietuvoje. Augantis e. parduotuvių skaičiaus ir konkurencingos kainos lyginant su tradicinėmis parduotuvėmis sudarė sąlygas elektroninei prekybai plėstis. Plečiantis prekybai internetu ir elektroninėms paslaugoms vis dažniau atsiranda problemų, susijusių su vartotojų nepakankama patirtimi, taip pat iškeliamas vartotojų duomenų apsaugos klausimas: vis dažniau vykstant kibernetinėms atakoms ir duomenų nutekėjimams, kurių metu žmogaus asmeninė informacija tampa pagrindine nelegaliai parduodama preke kitoms įmonėms.
3. 1. Kokie yra teigiami ir neigiami elektroninės prekybos (plėtros) aspektai?
2. Kaip plėtési internetiné prekyba prekėmis ir paslaugomis 2013-2018 m.?
4. E.prekybos plitimo veiksnių identifikavimas leidžia suvokti ir prognozuoti elektroninės prekybos prekėmsi ir paslaugomis vystomosi tendencijas. Žinant teigiamus ir neigiamus elektroninės prekybos naudojimosi aspektus, galima atsakyti į klausimą, kodėl žmonės teikia pirmenybę prekybai ir paslaugoms internetu nei kitokiems prekių ir paslaugų išsijimo būdams. Technologijų pažanga yra neįšengiama, todėl svarbu tobulinti elektroninę prekybą, plečiant teikiamą prekių ir paslaugų įvairovę, mažinti neigiamus aspektus siekiant išlaikyti esamus ir pritraukti naujus vartotojus.
5. Duomenų šaltiniai: LSD, Eurostat.
Duomenų pavadinimas/lentelių kodai: LSD: "Asmenys, pirkę ar užsakę prekių ar paslaugų internetu", "Namų ūkiai, turintys asmeninį kompiuterį, interneto prieigą". Eurostat: "isoc_ec_ibuy", "isoc_ci_in_h", "isoc_pibi_rni".
URL nuoroda: <https://osp.stat.gov.lt/>
URL nuoroda: <https://ec.europa.eu/eurostat/home?>
Metodai: vienus duomenis panaudoti esę dalyje argumentams, kitus duomenis apdorosiu ir pateiksiu grafikų pavidalu palyginimui.
6. 1. Elektroninė prekyba prekėmis ir paslaugomis turi ir privalumų ir trūkumų, kurie daro neigiamą įtaką žmonių pasirinkimui išsigyti prekes ir paslaugas internetu.
2. Lietuvoje internetinės prekybos prekėmis ir paslaugomis plėtra vyko lėčiau, lyginant su kitomis ES šalimis, tačiau apimtys per 2013-2018 metus išaugo.
- 7.

```

1. @phdthesis{vsivickas2011elektronine,
    title={Elektronin{\.e} prekyba Lietuvoje: problemas ir tendencijos},
    author={{\v{S}}ivickas, Tomas},
    year={2011},
    school={Siauliai University}
}

2. @article{pabedinskaite2012vartotojku,
    title={Vartotoj{\k{u}} elgsena elektronin{\.e}je prekyboje},
    author={Pabedinskait{\.e}, Arnoldina and {\v{S}}lia{\v{z}}ait{\.e}, Viktorija},
    journal={Business: Theory and Practice},
    volume={13},
    pages={352},
    year={2012},
    publisher={VGTU Press Technika}
}

3. @article{klapatauskienė2013elektronines,
    title={Elektronin{\.e}s komercijos populiarumas Lietuvoje},
    author={Klapatauskien{\.e}, Jolanta},
    journal={Profesin{\.e}s studijos: teorija ir praktika},
    number={12},
    pages={97--103},
}

```

```

year={2013}
}
4. @phdthesis{jankevivciute2009vartotojku,
    title={Vartotoj{\k{u}} elgsenos internte ypatumai},
    author={Jankevi{\v{c}}i{\u=ut{\.e}}, Ramun{\.e}},
    year={2009},
    school={Vytautas Magnus University}
}
5. @phdthesis{jurgelionyte2010elektronines,
    title={Elektronin{\.e}s prekybos pl{\.e}tros modelis},
    author={Jurgelionyt{\.e}, Gintar{\.e}},
    year={2010},
    school={Vilnius Gediminas Technical University}
}
6. @phdthesis{bernotavivciute2013produktku,
    title={Produkt{\k{u}} pardavimo skatinimas elektronin{\.e}je komercijoje: Atraskgrozi. lt atvejis},
    author={Bernotavi{\v{c}}i{\u=ut{\.e}}, Milda},
    year={2013},
    school={Vytautas Magnus University}
}

```

1. Darbas turi nemažai informacijos svarbios rašant apie e.prekybos situaciją.
2. Panaudojamas veiksniams, darantiems įtaką e.prekybos plėtrai analizuoti.
3. Panaudojama statistika iš darbo, tik vėlesnių metų.
4. Panaudotas aptariant veiksnius, kurie daro įtaką įsigijimui prekių ir paslaugų internetu.
5. Greičiausiai bus pasiremta elektroninės prekybos situacijos tyrimu.
6. Nežinia ar planuojamas naudoti dar, įvadas galimai naudingas.

8. 1. Įvadas
  - Kokia yra reikšmė elektroninės prekybos šiuolaikinėje visuomenėje.
2. Literatūros apžvalga
  - Kokie veiksniai daro įtaką elektroninės prekybos plėtrai ir jos privalumai, trūkumai.
3. Duomenys
  - Šaltiniai, kokie duomenys imti ir kaip apdoroti. Kokia yra sasaja tarp skirtingu duomenų.
4. Rezultatai
  - Kokie rezultatai gauti ir kokia yra jų reikšmė.
5. Išvados